

ΠΜΣ

«Επιστήμη της Μετάφρασης»

Σχολή Ιστορίας και Μετάφρασης-Διερμηνείας

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας

Θέμα: Πρακτική Άσκηση

Υπεύθυνη/Επιβλέπουσα καθηγήτρια Πρακτικής: Σωσώνη Βιλελμίνη

Τριμελής Επιτροπή: Σωσώνη Βιλελμίνη, Λίβας Σωτήρης, Τσίγκου Μαρία

Όνομα/Επώνυμο: Πέτσου Ανατολή

ΑΜ: Ξ2019317

ΘΕΜΑ

Έκθεση για την πρακτική άσκηση στο μεταφραστικό γραφείο Ad Verbum στη Θεσσαλονίκη και παρουσίαση και σχολιασμός του Πορτφόλιο. Η συμβολή της Πρακτικής Άσκησης και η χρησιμότητά της ως εμπειρία για τον ασκούμενο.

Κέρκυρα, Απρίλιος 2021

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Εισαγωγή.....	6
Περιγραφή Φορέα.....	9
Συμμετοχή του ασκούμενου στην παραγωγική διαδικασία.....	11
Προκλήσεις	14
α. Υλικοτεχνική Υποδομή.....	14
β. Μεταφραστικά Προβλήματα και Μεταφραστικές Δυσκολίες.....	15
Συμπεράσματα/ Κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης και προτάσεις.....	51
Επίλογος.....	54
Βιβλιογραφία.....	56
Παράρτημα.....	59

Ευχαριστίες

Στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της πρακτικής μου άσκησης και του μεταπτυχιακού μου προγράμματος πάνω στην Επιστήμη της Μετάφρασης θα ήθελα να ευχαριστήσω και να εκδηλώσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους όσοι στάθηκαν δίπλα μου και με βοήθησαν σε αυτό το ταξίδι. Αρχικά, θα ήθελα να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος και του τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου της Κέρκυρας για τις γνώσεις και τη στήριξη που προσέφεραν καθώς και τον επαγγελματισμό που επέδειξαν σε όλη τη διάρκεια της πανδημίας. Η ανταπόκρισή τους τόσο στα δια ζώσης όσο και στα διαδικτυακά μαθήματα ήταν εξαιρετική. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω την εκτίμηση και τον αμέριστο σεβασμό και θαυμασμό μου καθώς και να ευχαριστήσω προσωπικά τους καθηγητές με τους οποίους συνεργάστηκα και των οποίων τα μαθήματα παρακολούθησα, είτε υποχρεωτικά για την ολοκλήρωση των σπουδών μου είτε σεμιναριακά για προσωπική επιμόρφωση, την κυρία Σωσώνη Βιλελμίνη, τον κύριο Λίβα Σωτήρη, τον κύριο Λέτσιο Βασίλειο, την κυρία Στασιμιώτη Μαρία, την κυρία

Παριανού Αναστασία, τον κύριο Κεραμίδα Σωτήρη, τον κύριο Κεντρωτή Γεώργιο, τον κύριο Παπαδημητρίου Νικόλαο και τον κύριο Κελάνδρια Παναγιώτη. Τους ευχαριστώ για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν, τις ιδέες που μου ενέπνευσαν, το κουράγιο και τη στήριξη που μου παρείχαν καθώς και την κατανόηση που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, όντας πάντα πρόθυμοι να με βοηθήσουν και να με συμβουλεύουν. Επιπλέον, νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω ξανά ξεχωριστά τους υπευθύνους καθηγητές της πρακτικής μου άσκησης, την υπεύθυνη και επιβλέπουσα της πρακτικής την κυρία Σωσώνη Βιλελμίνη, και τα δύο άλλα μέλη της επιτροπής τον κύριο Λίβα Σωτήρη και την κυρία Τσίγκου Μαρία για τις οδηγίες και την ανταπόκριση όποτε το χρειαζόμουν. Με αφορμή την πρακτική μου άσκηση, επιθυμώ να ευχαριστήσω και την ιδιοκτήτρια του γραφείου «Ad Verbum», την κυρία Παπαδοπούλου Μαρία, για την ευκαιρία που μου έδωσε να πραγματοποιήσω και να ολοκληρώσω την πρακτική μου άσκηση στο γραφείο της. Από τις ευχαριστίες μου δε θα μπορούσε να λείπει η θεία μου, Αμαλία Πέτσου, η οποία με παρότρυνε να συμμετέχω στις εξετάσεις του μεταπτυχιακού και μου προσέφερε τη φιλοξενία της στο νησί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την αιώνια αγάπη και ευγνωμοσύνη μου στους γονείς μου καθώς και στην αδερφή μου για την ψυχολογική και οικονομική στήριξη, για όλες τις θυσίες και τις προσπάθειες που έκαναν ώστε να καταφέρω να φτάσω ως εδώ, με έναν τίτλο μεταπτυχιακού στα χέρια μου.

Περίληψη

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επιστήμη της Μετάφρασης» του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Σκοπός αυτής της έκθεσης είναι να αναφερθεί στην πρακτική άσκηση που πραγματοποίησα σε μεταφραστικό γραφείο της Θεσσαλονίκης και να περιγράψει την εμπειρία αυτή. Αρχικά, γίνεται μια εισαγωγή στην οποία δίνονται γενικές πληροφορίες για την πρακτική μου άσκηση. Αφού ολοκληρωθεί η εισαγωγή, ακολουθεί η περιγραφή του φορέα και παρουσιάζονται λεπτομέρειες για το περιβάλλον και τις συνθήκες του γραφείου. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στη συμμετοχή μου στην παραγωγική διαδικασία ως ασκούμενη καθώς και στις προκλήσεις που αντιμετώπισα. Οι προκλήσεις αφορούν είτε την υλικοτεχνική δομή του γραφείου είτε μεταφραστικές δυσκολίες που συνάντησα. Επιπρόσθετα, παρουσιάζονται οι τρόποι αντιμετώπισης των δυσκολιών και των προκλήσεων. Έπειτα ακολουθεί μια κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης και ορισμένα συμπεράσματα. Τέλος, στον επίλογο γίνεται μια σύνοψη των ιδεών και των απόψεων που εκφράστηκαν στην έκθεση.

Abstract

As a postgraduate student of the Program “Master of Arts in the Science of Translation” in the department of Foreign Languages, Translation and Interpreting of the Ionian University, I had the opportunity to get an internship in a translation agency. The aim of this essay is to refer to the internship offered to me by a translation agency in the city of Thessaloniki and to describe this whole experience of mine. In the introduction some general information is given regarding the internship program. In addition, the description of the agency is presented and details are provided regarding the office environment and the working conditions. Furthermore, my participation in the translating process as an intern is discussed and the challenges I faced are analyzed. These challenges are related to the technological infrastructure, facilities and equipment of the office as well as the translation difficulties I dealt with. Additionally, I comment on the techniques I used in order to cope with the challenges and difficulties I came across. Moreover, a critical assessment and the conclusions drawn by this whole experience are stated. At the end of this essay, there is a summary of the ideas, views and opinions expressed in the paper.

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών μου σπουδών στο τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ήρθα σε επαφή με το αντικείμενο της μετάφρασης. Μέσα από μια σειρά μαθημάτων, γνώρισα πολλούς τομείς της μετάφρασης, όπως για παράδειγμα την οικονομική, την οπτικοακουστική και τη λογοτεχνική μετάφραση. Ανακάλυψα έτσι πως πρόκειται για ένα αντικείμενο σπουδών που μου κέντρισε το ενδιαφέρον, με κέρδισε και θα με ενδιέφερε να εξερευνήσω παραπάνω. Ως αποτέλεσμα, αποφάσισα οι μεταπτυχιακές σπουδές που θα ακολουθήσω να εξειδικεύονται στη μετάφραση και στη μελέτη διαφορετικών μεταφραστικών ειδών. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με τίτλο «Επιστήμη της Μετάφρασης» ήταν η πιο κατάλληλη επιλογή για να καλύψω τις επιθυμίες και τις ανάγκες μου. Αφενός, το τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου φημίζεται για τις μεταφραστικές σπουδές και αφετέρου, όντας η καρδιά της μετάφρασης στη Ελλάδα, το τμήμα παρέχει ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα το οποίο καλύπτει πλήρως τις ανάγκες κάποιου ο οποίος δεν έχει τελειώσει το προπτυχιακό τμήμα της μετάφρασης στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Όντας, πλέον, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, ήρθα σε επαφή με πολλά είδη της μετάφρασης. Πιο συγκεκριμένα η οπτικοακουστική μετάφραση, η λογοτεχνική μετάφραση, η νομική και ιατρική μετάφραση, η μετάφραση κειμένων Διεθνούς Πολιτικής και κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η διαχείριση μεταφραστικού έργου ήταν μερικά από τα είδη μετάφρασης με τα οποία ασχολήθηκα και στα οποία εμβάθυνα περισσότερο. Τα μαθήματα ήταν οργανωμένα με τέτοιο τρόπο από τους καθηγητές ώστε να παρέχεται στους φοιτητές το απαραίτητο υλικό για να

κατανοήσουν τις τεχνικές που απαιτεί το κάθε αντικείμενο καθώς και τις δυσκολίες οι οποίες προκύπτουν ανάλογα με το είδος της μετάφρασης. Επιπλέον, οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του κάθε μαθήματος διευκόλυναν περαιτέρω την εξοικείωση των φοιτητών με το κάθε μεταφραστικό είδος, καθώς οι φοιτητές κλήθηκαν να εντοπίσουν τις μεταφραστικές δυσκολίες που παρουσιάστηκαν μέσα σε κείμενα, να τις αντιμετωπίσουν προκειμένου να παράγουν το μετάφρασμα και να τεκμηριώσουν τις επιλογές τους. Παρά τις όποιες δυσμενείς και πρωτόγνωρες συνθήκες που προέκυψαν λόγω της πανδημίας Covid19 κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του μεταπτυχιακού, οι καθηγητές ανταποκρίθηκαν άψογα στα διαδικτυακά μαθήματα, όντας συνεπείς στις διαδικτυακές συναντήσεις μας και παρέχοντας το υλικό κάθε μαθήματος μέσω email ή της πλατφόρμας e-class.

Είναι γνωστό, όμως, ότι η θεωρία πολλές φορές απέχει από την πράξη. Ακόμα και η μετάφραση ενός κειμένου στο πλαίσιο μιας εργασίας διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από τη μετάφραση ενός κειμένου στα όρια ενός μεταφραστικού γραφείου υπό την πίεση των προθεσμιών που τρέχουν και των πελατών που αναμένουν να ολοκληρωθεί το αίτημά τους προς μετάφραση. Αντιλαμβανόμενη την απόσταση μεταξύ της μετάφρασης σε ακαδημαϊκό πλαίσιο και της μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο, πήρα την απόφαση να πραγματοποιήσω τη δίμηνη πρακτική άσκηση, επιλογή που προσέφερε ο οδηγός σπουδών του μεταπτυχιακού προγράμματος. Αφού ενημερώθηκα πλήρως από τους υπεύθυνους καθηγητές του Πανεπιστημίου, προχώρησα στην αναζήτηση γραφείου στη Θεσσαλονίκη, όπου και διαμένω. Μετά την εύρεση μεταφραστικού φορέα, υπέγραψα τη δίμηνη σύμβαση, όπως ακριβώς προέβλεπε το πρόγραμμα σπουδών, και λίγο αργότερα ξεκίνησα την πρακτική μου άσκηση. Αφού πλέον έχω ολοκληρώσει την πρακτική άσκηση, μπορώ να πω με σιγουριά ότι, αν και η θεωρία διαφέρει από την πράξη, η συμβολή της και ο ρόλος που διαδραματίζει στη διαδικασία της μετάφρασης προκειμένου αυτή να στεφθεί με επιτυχία είναι ανεκτίμητης αξίας.

Πραγματοποίησα, λοιπόν, την πρακτική μου άσκηση το διάστημα από 29/09/2020 έως 29/11/2020. Καλούμαι τώρα να περιγράψω τη δική μου εμπειρία ως φοιτήτρια-ασκούμενη και τον τρόπο που βίωσα εγώ την πρακτική άσκηση. Θεωρώ πως η πρακτική αποτελεί μια

πολύτιμη δυνατότητα, καθώς οι αποκτηθείσες γνώσεις των φοιτητών/τριών περνούν σε βιωματικό επίπεδο. Αξίζει σε αυτό το σημείο να επισημανθεί πως μέρος της πρακτικής μου πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως λόγω του δεύτερου κύματος της πανδημίας του Covid19. Το γεγονός αυτό την κατέστησε μια πολύ ιδιαίτερη εμπειρία και μια ξεχωριστή περίπτωση πρακτικής άσκησης, αφού οι συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιήθηκε και ολοκληρώθηκε η άσκησή μου δεν ήταν οι αναμενόμενες. Παράλληλα μου έδωσε τη δυνατότητα να κάνω σύγκριση μεταξύ της τηλεργασίας από το σπίτι και της εργασίας στο γραφείο. Χάρη σε αυτό, είμαι σε θέση να εκφέρω άποψη τόσο για τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της τηλεργασίας όσο και για τα θετικά και τα αρνητικά της εργασίας που απαιτεί φυσική παρουσία στο χώρο του γραφείου. Οι μεταφραστικές δυσκολίες που αντιμετώπισα, τα τεχνικά προβλήματα τα οποία κλήθηκα να επιλύσω και το τελικό αποτέλεσμα επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό τόσο από το συναδελφικό κλίμα του γραφείου όσο και από την ησυχία και την ασφάλεια που σου παρέχει η διαμονή και εργασία στο σπίτι. Όλα τα παραπάνω, όμως, θα συζητηθούν και θα αναλυθούν εκτενώς στην έκθεση αυτή, ενώ ταυτόχρονα θα δοθούν λεπτομέρειες και παραδείγματα για το σχηματισμό μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας των όσων αναφέρθηκαν.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω κάθε έναν προσωπικά από τους καθηγητές και τις καθηγήτριές του μεταπτυχιακού προγράμματος που στάθηκαν δίπλα μου κατά τη διάρκεια διεκπεραίωσης των σπουδών μου, προσφέροντας τις γνώσεις τους, τη στήριξη και την αμέριστη κατανόησή τους. Είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων για όσα εφόδια κέρδισα χάρη σε αυτούς και αισθάνομαι τιμή και θαυμασμό για τον επαγγελματισμό τους και τη στάση που κράτησαν απέναντι στις δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν και τα προβλήματα που χρειάστηκε να επιλύσουν λόγω της πανδημίας.

Περιγραφή Φορέα

Η πρακτική μου άσκηση πραγματοποιήθηκε στο «Ad Verbum», μεταφραστικό γραφείο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, με διάρκεια δύο μηνών. Κατά το διάστημα 29/09/2020 έως 29/11/2020 υπήρξα μέρος του προσωπικού ως ασκούμενη. Το μεταφραστικό γραφείο «Ad Verbum» στεγάζεται στον πρώτο όροφο μιας πολυκατοικίας στο κέντρο της πόλης. Πρόκειται για έναν μικρό χώρο, ο οποίος περιλαμβάνει τρία γραφεία το ένα δίπλα στο άλλο. Παρά το γεγονός ότι στην επίσημη ιστοσελίδα του γραφείου αναφέρεται πως γίνεται χρήση «πλέον σύγχρονων τεχνολογικών μέσων», το γραφείο δεν διαθέτει ιδιαίτερα σύγχρονο εξοπλισμό. Για παράδειγμα, οι οθόνες των υπολογιστών ήταν αρκετά παλιές. Επιπρόσθετα, άλλα προβλήματα του hardware αφορούσαν τα πληκτρολόγια των υπολογιστών, στα οποία τα γράμματα είχαν ξεθωριάσει και αχνοφαίνονταν. Το γεγονός αυτό επιβράδυνε το έργο μου και με δυσκόλευε πολύ κατά τη διάρκεια της εργασίας μου, καθώς καθυστερούσα αρκετά στην προσπάθειά μου να εντοπίσω τα γράμματα. Το λογισμικό που έφεραν ήταν η έκδοση Windows XP, γεγονός που δεν διευκόλυνε ιδιαίτερα τη δουλειά μου, καθώς δεν ήταν συμβατό με εφαρμογές. Επιπλέον, η ταχύτητα και ανταπόκριση των υπολογιστών στις εντολές ήταν εξαιρετικά αργές, με αποτέλεσμα να χάνω πολύτιμο χρόνο. Αν και η εξωτερική θέα του γραφείου ήταν εξαιρετική λόγω τοποθεσίας, κατά τα άλλα το γραφείο ήταν απλό, μικρό, χωρίς ιδιαίτερη διακόσμηση ή οργάνωση του χώρου.

Όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία του, υπήρχαν δυο υπάλληλοι, οι οποίες πέρα από τις μεταφράσεις, αναλάμβαναν και τη γραμματειακή υποστήριξη. Η ιδιοκτήτρια του γραφείου σπάνια ήταν παρούσα καθώς προτιμούσε την εξ αποστάσεως εργασία. Συνήθως, εργαζόταν από το σπίτι και επικοινωνούσε διαρκώς με το προσωπικό της για θέματα που

προέκυπταν είτε τηλεφωνικά είτε μέσω του email της εταιρείας της. Καθημερινά, οι δύο υπάλληλοι του γραφείου ασχολούνταν με τη μετάφραση όσων τους είχαν ανατεθεί. Σε περίπτωση που προέκυπτε κάτι έκτατο με πιο κοντινή προθεσμία είτε μοιράζονταν τη δουλειά είτε άφηναν για λίγο στην άκρη το έργο με το οποίο ασχολούνταν μέχρι τότε, ώστε να αναλάβουν το νέο προς μετάφραση κείμενο. Όταν έμπαινε κάποιος πελάτης στο χώρο, τον εξυπηρετούσαν με απόλυτη ευγένεια, εξηγώντας του ακριβώς πόσο θα κοστίσει και πόσο καιρό θα χρειαστεί η μετάφρασή του. Εξίσου ευγενικές ήταν και στις διευκρινήσεις που έδιναν μέσω τηλεφώνου. Επιπλέον, ήταν υπεύθυνες για την ηλεκτρονική αλληλογραφία και την ενημέρωση της ιδιοκτήτριας.

Εργαλεία υποβοήθησης και μεταφραστικά εργαλεία δεν χρησιμοποιούνταν. Τα μεταφράσματα δουλεύονταν πιο παραδοσιακά, σε αρχεία Word, ενώ σε περίπτωση ανάγκης, χρησιμοποιούνταν τα διαδικτυακά λεξικά, όπως το Glosbe, ή παράλληλα κείμενα από το διαδίκτυο. Όσον αφορά το πελατολόγιο, το γραφείο ασχολούνταν με μια ποικιλία μεταφράσεων. Δεν υπήρχε κάποια συγκεκριμένη εξειδίκευση σε συγκεκριμένο είδος μετάφρασης. Τουλάχιστον όχι από όσο κατάφερα να αντιληφθώ στη διάρκεια των δύο μηνών που εργάστηκα εκεί. Πιο συγκεκριμένα, οι μεταφράσεις που αναλάμβανε το γραφείο μπορεί να σχετίζονταν με τη μετάφραση πιστοποιητικών, πτυχίων, διπλωματικών εργασιών, φορολογικών δηλώσεων για χώρες του εξωτερικού, συμβάσεων εργασίας για χώρες του εξωτερικού, νομικών εγγράφων, ιατρικών γνωματεύσεων ή με μεταφράσεις βιβλίων κατόπιν συνεννόησης και συνεργασίας με εκδοτικούς οίκους. Οι γλώσσες εργασίας κατά την περίοδο που βρισκόμουν εκεί ήταν κυρίως τα αγγλικά κα έπειτα τα γαλλικά, τα ιταλικά, τα γερμανικά και τα ισπανικά. Μεταφράσεις κειμένων από άλλες γλώσσες συνοδεύονταν κυρίως από αγγλικές μεταφράσεις που αποστέλλονταν μαζί με το πρωτότυπο.

Συμμετοχή του ασκούμενου στην παραγωγική διαδικασία

Ο ρόλος μου στο γραφείο ήταν αυτός της ασκούμενης μεταφράστριας. Ως ασκούμενη, οι αρμοδιότητές μου ήταν περιορισμένες. Με άλλα λόγια, τα καθήκοντά μου περιοριζόταν στο να μεταφράζω τα κείμενα που μου δίνονταν. Ελάχιστες φορές χρειάστηκε να κάνω το οτιδήποτε άλλο, όπως το να απαντήσω σε κάποιο τηλέφωνο, αφού οι δύο υπάλληλοι του γραφείου κάλυπταν αυτή την ανάγκη. Το πρώτο κείμενο που μου δόθηκε ήταν το κεφάλαιο 8 του βιβλίου της Οικονομετρίας. Όταν προέκυπτε κάτι πιο επείγον με πιο άμεση προθεσμία παράδοσης, άφηνα για λίγο στην άκρη το κεφάλαιο αυτό για να μεταφράσω το έγγραφο που μου δινόταν εκείνη την ώρα. Σε γενικές γραμμές, οι οδηγίες που λάμβανα από την ιδιοκτήτρια ήταν ελάχιστες. Ακολουθώντας τις συμβουλές των δυο υπαλλήλων που βρίσκονταν εκεί, μετέφραζα το κείμενο όπως έκρινα και στη συνέχεια η ιδιοκτήτρια το λάμβανε με μείλ και αναλάμβανε την επιμέλεια πριν την αποστολή του. Με τους πελάτες οι επαφές και συναναστροφές μου ήταν ελάχιστες. Οι δύο μεταφράστριες που εργαζόνταν εκεί είχαν την πλήρη ευθύνη. Μόνο σε περίπτωση που για κάποια εξωτερική εργασία έπρεπε να λείψουν για λίγο από το γραφείο, ενημέρωνα εγώ τους πελάτες ώστε να περάσουν ή να επικοινωνήσουν ξανά αργότερα. Με λίγα λόγια, ο ρόλος μου αφορούσε στη μετάφραση του κειμένου που μου ανατίθεντο κάθε φορά και στην παράδοσή του εντός των προθεσμιών.

Για τυχόν απορίες που σχετίζονταν με μεταφραστικές ή τεχνικές δυσκολίες που αντιμετώπιζα, απευθυνόμουν κυρίως στις υπαλλήλους του γραφείου, οι οποίες ήταν υπεύθυνες για την επίβλεψή μου και την ενημέρωση της ιδιοκτήτριας. Η συνεργασία μου μαζί τους ήταν άψογη, καθώς εκτός από ευγενικές, ήταν και πλήρως υποστηρικτικές ενώ

παράλληλα μου έδειχναν απόλυτη κατανόηση σε κάθε απορία μου, χωρίς να ενοχλούνται. Δεδομένου ότι μερικές φορές ακόμα και οι ίδιες δεν είχαν σαφείς οδηγίες για τη μετάφραση, με συμβούλευαν να μεταφράσω όπως κρίνω εγώ σωστά. Τις περισσότερες φορές, ωστόσο, μου παρείχαν παλαιότερα έγγραφα του είδους του κειμένου που μετέφραζα, ώστε να τα χρησιμοποιώ ως πηγή και να ανατρέχω σε αυτά όποτε νιώθω την ανάγκη ή το κρίνω απαραίτητο. Το κλίμα στο γραφείο ήταν πολύ φιλικό και ευχάριστο. Τα μικρά διαλείμματα και η επαφή μου με το προσωπικό του γραφείου έκαναν την προσαρμογή μου στο γραφείο λίγο πιο εύκολη. Η συνεργασία μου με την κυρία Βούλα Παπαδοπούλου, την ιδιοκτήτρια, ήταν αρκετά καλή, στα όρια του τυπικού όμως, αφού δεν την είχα συναντήσει από κοντά, παρά μόνο μία φορά που ήρθε στο γραφείο να εργαστεί. Όπως έχω ήδη αναφέρει, προτιμούσε να εργάζεται από το σπίτι της, γεγονός που περιόριζε εκ των πραγμάτων τις επαφές μας. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί, πως όταν μετά το πέρας της πρακτικής μου χρειάστηκε να επικοινωνήσω μαζί της για να μου αποστείλει ένα αρχείο που χρειαζόμουν, η ανταπόκρισή της στο αίτημά μου ήταν άμεση.

Όταν ολοκληρώθηκε ο πρώτος μήνας της πρακτικής μου, λόγω ενός ιατρικού προβλήματος που αντιμετώπισα, μου ζητήθηκε από την κυρία Παπαδοπούλου να πραγματοποιήσω την άσκηση μου εξ αποστάσεως. Αυτό συνέβη λίγο καιρό πριν το ολικό lockdown που αποφάσισε να εφαρμόσει η κυβέρνηση. Ολοκληρώνοντας τη θεραπεία μου, της έστειλα, κατόπιν δικού της αιτήματος, ιατρική βεβαίωση, βάσει της οποίας γνωστοποιούταν το πρόβλημα υγείας που αντιμετώπισα ώστε να καταστεί σαφές πως δεν επρόκειτο για τον ιό Covid19. Με τον τρόπο αυτό, θα επέστρεφα στο γραφείο εντός των επόμενων ημερών. Ωστόσο, η κυρία Παπαδοπούλου θεώρησε καλύτερο το να παραμείνω στο σπίτι και να εργαστώ εξ αποστάσεως ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια των υπαλλήλων του γραφείου. Το γεγονός αυτό το αντιμετώπισα με πλήρη κατανόηση και απόλυτο σεβασμό, δεδομένης της έκρυθμης κατάστασης που επικρατούσε στη Θεσσαλονίκη εκείνη την περίοδο λόγω της πανδημίας και του αυξημένου αριθμού κρουσμάτων. Τον επόμενο ένα μήνα, παρέμεινα σπίτι μου, από όπου και εργάστηκα.. Λαμβάνοντας υπόψη την καραντίνα και τα αυστηρά μέτρα που εφαρμόστηκαν πανελλαδικά λίγες μέρες αργότερα, η πρακτική μου ολοκληρώθηκε εξ αποστάσεως. Αν και εξ αποστάσεως, ο ρόλο μου, δηλαδή ο ρόλος της μεταφράστριας για το γραφείο, δεν

άλλαξε. Συνέχισα να εργάζομαι πάνω στο κεφάλαιο της Οικονομετρίας που είχα αναλάβει και παράλληλα πραγματοποιούσα τις μεταφράσεις για κείμενα που προέκυπταν όσο το γραφείο παρέμενε ανοιχτό. Τα έγγραφα τα οποία προέκυψαν και κλήθηκα να μεταφράσω αποστέλλονταν στο προσωπικό μου μείλ από τις δύο μεταφράστριες του γραφείου. Ταυτόχρονα, τα μείλ αυτά περιελάμβαναν πληροφορίες σχετικά με τις οδηγίες για τη μετάφραση του κάθε κειμένου και τις προθεσμίες παράδοσής τους. Κατόπιν συνεννόησης με την ιδιοκτήτρια, το ωράριό μου δεν άλλαξε. Αντιθέτως, συμφωνήσαμε να παραμείνει σταθερό, σύμφωνα με τις ώρες γραφείου, δηλαδή 9π.μ με 5μ.μ. Μέσα στην ημέρα, λοιπόν, εργαζόμουν πάνω στα μεταφράσματα που μου αναλογούσαν και στο τέλος του ωραρίου μου, έστελνα με μείλ τα αρχεία με τη δουλειά που είχα ολοκληρώσει μέχρι εκείνη την ώρα. Ακόμα και όταν το γραφείο έπαψε να είναι ανοιχτό λόγω των μέτρων που επιβλήθηκαν στη Θεσσαλονίκη για την πανδημία, εγώ συνέχισα να δουλεύω στο ωράριο αυτό πάνω στο κεφάλαιο του βιβλίου της Οικονομετρίας που μου είχε δοθεί. Επομένως, η πρακτική έληξε κάτω από αυτές τις συνθήκες χωρίς να προκύψει κάποιο περαιτέρω πρόβλημα.

Προκλήσεις

α. Υλικοτεχνική Υποδομή

Οι πρώτες μέρες στο γραφείο ήταν ιδιαίτερες για εμένα. Αν και έχω εργαστεί παλαιότερα, το να προσαρμοστώ στο δωρο του γραφείου δεν ήταν απλή υπόθεση. Στο φροντιστήριο που εργαζόμουν τα προηγούμενα χρόνια, η συνεχής επαφή με άλλα άτομα, τους μαθητές, έκανε την ώρα να περνάει πολύ διαφορετικά. Η αλληλεπίδραση με άλλους ανθρώπους διευκολύνει τη ροή της εργασίας και η ώρα κυλάει χωρίς να το καταλαβαίνεις. Ωστόσο, στο γραφείο η ανάγκη να παραμείνω συγκεντρωμένη στο έργο μου καθώς και η ελάχιστη συνεργασία και επικοινωνία με άλλους ανθρώπους έκαναν τις πρώτες μέρες απαιτητικές. Παρόλα αυτά, προσαρμόστηκα γρήγορα στις συνθήκες και το περιβάλλον του γραφείου. Κατάφερα να βρω τους ρυθμούς μου και να δημιουργήσω το δικό μου πρόγραμμα ώστε να εναρμονιστώ πλήρως με τις συνθήκες και τα δεδομένα εργασίας.

Τις πρώτες ημέρες μου στο γραφείο μου ζητήθηκε από τις υπεύθυνες να μεταφέρω μαζί μου το προσωπικό μου φορητό υπολογιστή, έως ότου να ολοκληρώσει η τότε ασκούμενη του γραφείου την δική της πρακτική άσκηση και να αδειάσει για εμένα το γραφείο με τον υπολογιστή που η ίδια χρησιμοποιούσε. Μια άλλη πρόκληση για εμένα ήταν η χρήση του λογισμικού του υπολογιστή και η χρήση των αξεσουάρ του. Πιο συγκεκριμένα, όπως έχει ήδη αναφερθεί, το λογισμικό των υπολογιστών ήταν Windows XP. Αυτό σημαίνει ότι ο υπολογιστής ήταν συνήθως αρκετά αργός και δεν ανταποκρινόταν σε εντολές. Επιπλέον, πολλές φορές χρειάστηκε να ψάξω και να μελετήσω κάποιες από τις εφαρμογές που χρησιμοποιούσα, όπως το Microsoft Word ή Excel, ώστε να κατανοήσω καλύτερα τις παλαιότερες εκδόσεις τους, με τις οποίες έπρεπε να εργαστώ. Παράλληλα, όπως έχω

αναφέρει νωρίτερα, τα πληκτρολόγια των υπολογιστών είχαν συνήθως ξεθωριασμένα γράμματα. Εξαιτίας αυτού, μέχρι να το συνηθίσω και να μάθω τις αποστάσεις των πλήκτρων, σπαταλούσα χρόνο προκειμένου να εντοπίσω τα γράμματα. Όλα τα παραπάνω, προφανώς δεν είναι κάποια μορφή κατηγορίας ή κάποιο είδος μορφής. Αντιθέτως, αποτελεί μια απλή καταγραφή των όσων με δυσκόλεψαν και μια περιγραφή των λόγων που αντιμετώπισα ορισμένες προκλήσεις, ώστε να γίνει πιο κατανοητή η θέση μου.

β. Μεταφραστικά Προβλήματα και Μεταφραστικές Δυσκολίες

Πέραν, όμως, των προκλήσεων λόγω των υλικοτεχνικών προβλημάτων του γραφείου, ήρθα αντιμέτωπη και με προκλήσεις που αφορούσαν τα κείμενα προς μετάφραση, το είδος του κάθε κειμένου και τις απαιτήσεις του. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής μου άσκησης κλήθηκα να μεταφράσω 7 διαφορετικά κείμενα, διαφορετικού είδους και διαφορετικής έκτασης. Το κάθε ένα από αυτά με έφερε αντιμέτωπη με διαφορετικές προκλήσεις και δυσκολίες. Προκειμένου να επιλύσω τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες, χρησιμοποίησα κατά βάση το Μεταφραστικό Μοντέλο των Vinay & Darbelnet όπως παρουσιάζεται στο βιβλίο του Jeremy Munday (85-90) καθώς και τις Μεταφραστικές Μεθόδους του Peter Newmark, της Christian Nord και της Beatriz Maria Rodríguez. Σε πολλές περιπτώσεις, ωστόσο, επέλεξα διαφορετικές μεθόδους διαχείρισης των προκλήσεων, με τις οποίες ήρθα αντιμέτωπη κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας και οι οποίες θα συζητηθούν εκτενώς παρακάτω.

A. Νομική Μετάφραση

Πρόκειται για ένα νομικού περιεχομένου κείμενο που έλαβα και κλήθηκα να μεταφράσω. Το κείμενο αυτό πρόκειται για τη χορήγηση άδειας ειδικότητας σε μια γιατρό του τομέα της καρδιολογίας από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο. Η μετάφραση ενός τέτοιου εγγράφου είναι αναμενόμενο να φανερώσει πολλές προκλήσεις και δυσκολίες. Αρχικά, η μεγαλύτερη δυσκολία στο κείμενο αυτό ήταν η σωστή απόδοση της νομικής ορολογίας στα ελληνικά. Η νομική γλώσσα, της οποίας απαραίτητο υποσύνολο συνιστά και η νομική ορολογία, είναι μια θεσμική ειδική γλώσσα. (Βαλεοντής και Κριμπάς 21) Αποτελεί, λοιπόν, μια ιδιαίτερη κατηγορία μετάφρασης καθώς υπάγεται στη μετάφραση κειμένων που περιέχουν γλώσσα για ειδικούς σκοπούς. Έχοντας έρθει σε επαφή κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου με το αντικείμενο της νομικής μετάφρασης μέσω του μαθήματος του κ. Λίβα, γνώριζα ήδη πόσο απαιτητική είναι η διαδικασία της μετάφρασης τέτοιου είδους κειμένων και πόση ευθύνη φέρει ο μεταφραστής για τη σωστή απόδοση των νομικών όρων στη Γλώσσα-Στόχο, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν παρανοήσεις.

Αναμφίβολα, ένας μεταφραστής οφείλει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός διότι δεν έχουν όλοι οι όροι και οι νομικές εκφράσεις αντιστοιχία στη νομοθεσία ή την κουλτούρα της Γλώσσα-Στόχου. Η νομική ορολογία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κουλτούρα μιας γλώσσας, η οποία διαμορφώνεται από τα ιστορικά γεγονότα, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των ομιλητών της, γεγονός που μερικές φορές καθιστά την ικανοποιητική μετάφραση των νομικών όρων από το Κείμενο-Πηγή στο Κείμενο Στόχο αδύνατη. (Gotti 7) Επιπλέον, η ορολογία των νομικών κειμένων είναι ξεχωριστή και περίπλοκη, γεγονός που χαρακτηρίζει τη νομική ορολογία κάθε γλώσσας παγκοσμίως. Σύμφωνα με την Dania Adel Salamah, μερικά από τα χαρακτηριστικά της νομικής γλώσσας αφορούν το λεξιλόγιο, δηλαδή τη χρήση αρχαϊκών όρων, κεφαλαίων γραμμάτων, ξένων λέξεων ή δανείων, επίσημου λεξιλογίου που απαιτεί ακρίβεια, καθώς και τη σύνταξη, η οποία είναι περίπλοκη και αποτελείται από μακροσκελείς περιόδους και προτάσεις ή από τη χρήση διαφορετικών συνδέσμων. (17-19) Σημαντικό ρόλο στη νομική γλώσσα διαδραματίζει και η πραγματολογία, αφού πολλές λέξεις αλλάζουν σημασία όταν

εμφανίζονται σε νομικά κείμενα. (Salamah 20) Με άλλα λόγια, δεδομένου ότι η νομική γλώσσα αποτελείται από δική της ορολογία, ο μεταφραστής οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τους όρους αυτούς και να τους αποδώσει με τους αντίστοιχους ορθούς νομικούς όρους στη Γλώσσα-Στόχο.

Στο κείμενο πάνω στο οποίο εργάστηκα, παραδείγματα αποτελούν όροι και φράσεις όπως οι «Διατάξεις» που μεταφράστηκε ως «Provisions», η φράση «όπως ισχύει» που αποδόθηκε ως «as in force», το «Προεδρικό Διάταγμα» που μεταφράστηκε ως «Presidential Decree» και η «Υπουργική Απόφαση» ως «Ministerial Decision». Εφόσον δεν έχω μεγάλη εμπειρία στη μετάφραση νομικών κειμένων, ήταν αναμενόμενο να μη γνωρίζω ήδη τους νομικούς όρους στην αγγλική γλώσσα. Ωστόσο, χρησιμοποίησα και σύγκρινα παλαιότερα μεταφράσματα και παρόμοια έγγραφα που διατηρούσε το γραφείο στο αρχείο του, προκειμένου να εντοπίσω τις νομικές εκφράσεις και να τις αποδώσω σωστά. Η δεύτερη δυσκολία που αντιμετώπισα με αυτό το έγγραφο αφορά τη γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, το έγγραφο αυτό ήταν στα ελληνικά και κλήθηκα να το μεταφράσω στα αγγλικά. Η αντίστροφη μετάφραση είναι από μόνη της μια πρόκληση, καθώς ο μεταφραστής οφείλει να παραδώσει ένα μετάφρασμα που θα είναι λεξιλογικά, γραμματικά, συντακτικά και πραγματολογικά ορθό στην ξένη γλώσσα. Σε μια προσπάθεια να διευκολύνω το μεταφραστικό μου έργο, αφού διάβασα το κείμενο, δημιούργησα ένα προσωπικό γλωσσάρι σε αρχείο excel, έτσι ώστε να συγκεντρώσω κάθε νομικό όρο.

Επιπλέον, κάποια άλλα από τα προβλήματα που αντιμετώπισα σχετίζονται με τη μορφή αυτών των νομικών κειμένων και τις διαφορετικές στιλιστικές τους συμβάσεις. Για παράδειγμα, ο όρος «Νόμος» συμβολίζεται στα ελληνικά νομικά κείμενα ως «Ν.». Στα αγγλικά νομικά κείμενα, όμως, γράφεται ολόκληρη η λέξη «Law». Και στις δύο περιπτώσεις το αρχικό γράμμα παραμένει κεφαλαίο. Επιπρόσθετα, ο όρος που αναφέρεται σε αριθμό εμφανίζεται ως «αριθμ.» στα ελληνικά νομικά κείμενα, αλλά ως «No» στα αντίστοιχα αγγλικά κείμενα. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση, χρησιμοποίησα το αρχείο του γραφείου για να συγκρίνω τα ελληνικά έγγραφα με τα αγγλικά τους μεταφράσματα, ώστε να παραδώσω ένα κείμενο με επίσημη γλώσσα και όσο το δυνατόν λιγότερα λάθη. Δυσκολία αντιμετώπισα και στην απόδοση των ονομάτων υπηρεσιών, φορέων και

συλλόγων, όπως για παράδειγμα με τον «Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας», τον «Περί Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου και Ιατρικών Συλλόγων κείμενης νομοθεσίας», ή την «Ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση Ε.Σ.Υ». Στην περίπτωση αυτή, επισκέφτηκα της επίσημες ιστοσελίδες των συλλόγων και των φορέων στα αγγλικά προκειμένου να δω την επίσημη αγγλική ονομασία τους. Επομένως, η μελέτη και σύγκριση παλαιότερων παρόμοιων κειμένων και των μεταφρασμάτων τους ήταν ο κύριος τρόπος με τον οποίο επέλεξα να αντιμετωπίσω τα μεταφραστικά προβλήματα και να μεταφράσω το συγκεκριμένο έγγραφο. Παρακάτω παραθέτω το γλωσσάρι που δημιούργησα για αυτό το νομικό κείμενο.

Πίνακας 1.

as in force	όπως ισχύει
Panhellenic Medical Association	Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος
Granting of Medical License to practice x	Χορήγηση άδειας χρήσης τίτλου ειδικότητας χ
the Provisions	οι Διατάξεις
of Law	του Ν.
regarding the amendment of uniform provisions of	Περί τροποποίησης ενιαίων Διατάξεων
of Article	του Άρθρου

Social Solidarity Institutional Reform	Ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Rehabilitation Centres	Κέντρα Αποκατάστασης
Hellenic Health Care System	Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ)
Modernization and Reform Act of the Private Health Care Institutional Framework	Εκσυγχρονισμός και Αναμόρφωση θεσμικού πλαισίου ιδιωτικών κλινικών
The National Public Health Organization (NPHO)	Εθνικός Οργανισμός και Σύστημα Υγείας
Presidential Decree	Προεδρικό Διάταγμα
Compliance of the Greek Legislation with Directive	Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στην Οδηγία
The Ministerial Decision	Η Υπουργική Απόφαση
General Register	ΓΠ (Γενικό Πρωτόκολλο)
Management Board Meetings	Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου
round seal	στρογγυλή σφραγίδα (για τις σφραγίδες)

Ministry of Health	Υπουργείο Υγείας
Attested for accuracy	Θεωρήθηκε για την ακρίβεια (είναι για την εγκυρότητα του εγγράφου)
Signature	Υπογραφή (για τις σφραγίδες)
Head of	Προϊσταμένη
National Institute of Neoplastic Diseases	Εθνικό Ινστιτούτο Νεοπλασιών
(GG) governmatial gazette	ΦΕΚ
No.	Αριθμός (για νούμερα)
EC	ΕΚ
father's name (Dimitrios)	Του (Δημητρίου)
City Council	Δημοτικό Συμβούλιο
vocational qualifications	Επαγγελματικά προσόντα

B. Διπλωματική Εργασία 1

Το επόμενο έγγραφο που ανέλαβα να μεταφράσω πρόκειται για μια διπλωματική εργασία. Πιο συγκεκριμένα, η διπλωματική εργασία διερευνά τη σύνδεση που μπορεί να έχει το δημοτικό σχολείο με τα κέντρα πρώιμης παρέμβασης για παιδιά με αυτισμό. Η εργασία είναι στα ελληνικά και εγώ κλήθηκα να τη μεταφράσω στα αγγλικά. Τα κομμάτια της εργασίας που είναι ήδη στα αγγλικά σχετίζονται συνήθως με τη βαθμολογία ή τις προσωπικές πληροφορίες των φοιτητών και των καθηγητών και μου ζητήθηκε να τα αφήσω ως έχουν. Τα κομμάτια αυτά ωστόσο αφαιρέθηκαν μέσα από το πρωτότυπο κείμενο που παραθέτω, διότι το γραφείο επιθυμεί να διασφαλίσει την ανωνυμία των πελατών του. Κατά τη μεταφραστική διαδικασία, οι δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετώπισα είχαν να κάνουν αφενός με την αντίστροφη μετάφραση από τα ελληνικά στα αγγλικά και αφετέρου με την προσπάθεια κατανόησης αρκετών σημείων της εργασίας που έμοιαζαν λανθασμένα ή δυσνόητα. Ακόμα μεγαλύτερη πρόκληση αποτέλεσε το γεγονός ότι μου ζητήθηκε ορισμένα από τα λάθη που εντοπίζω, είτε αυτά είναι γραμματικά, είτε λεξιλογικά, είτε συντακτικά, είτε πραγματολογικά, να τα μεταφέρω στη μετάφραση και να τα αποδώσω με έναν αντίστοιχο τρόπο στα αγγλικά ώστε να είναι ευδιάκριτο πως στα σημεία αυτά υπήρχαν λάθη. Ωστόσο, αν και το εφάρμοσα σε πολλά σημεία, υπήρξαν μερικά λάθη, όπως τονικά, η επανάληψη λέξεων ή τα ασαφή αποσπάσματα, που δεν τα συμπεριέλαβα στη μετάφραση.

Παράδειγμα αποτελεί ο τονισμός στην εμπρόθετη φράση «με τους *συνομιλήκους* του», ή στη φράση «αυτή την *μεθοδό*» όπου είναι εμφανές πως υπάρχει λάθος στον τονισμό. Στο αγγλικό μετάφρασμα δεν απέδωσα κάπως τα λάθος αυτό. Επιπλέον, στην πρόταση «*χρειάζεται να εξηγηθούν συνοπτικά οι όροι που που χρησιμοποιήθηκαν*» υπάρχει επανάληψη της λέξης «που», γεγονός που παρέλειψα να ενσωματώσω στη μετάφραση. Παρόλα αυτά υπάρχουν σημεία μέσα στη διπλωματική στα οποία προσπάθησα ώστε το λάθος στο πρωτότυπο να αποδοθεί με έναν παρόμοιο τρόπο και στο μετάφρασμα για να είναι ξεκάθαρο πως σε εκείνο το σημείο στο αρχικό κείμενο παρουσιάζεται κάποιο γραμματικό, συντακτικό ή πραγματολογικό σφάλμα. Πιο συγκεκριμένα, στην πρόταση

1. α. «Ένα από τα χαρακτηριστικά του αυτισμού είναι ότι υπάρχει μια καθυστέρηση στη γλώσσα»

θεώρησα πως θα μπορούσε να παραλειφθεί η ειδική δευτερεύουσα πρόταση «ότι υπάρχει μια καθυστέρηση...», η χρήση της οποίας στην συγκεκριμένη περίπτωση μετατρέπει τον λόγο σε λιγότερο ακαδημαϊκό και περισσότερο καθημερινό. Για το λόγο αυτό, εφόσον μου είχε ζητηθεί να διατηρώ το ύφος και τα ενδεχόμενα λάθη όσο μπορώ περισσότερο, επέλεξα να μεταφράσω την πρόταση αυτή με έναν παρόμοιο τρόπο, διατηρώντας το ύφος και τη σύνταξη:

1. β. «One of the characteristics of autism is that there is a delay in language».

Άλλο παράδειγμα αυτής της τεχνικής αποτελεί και η παρακάτω πρόταση:

2. α. «Επιπλέον, θα είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα παιδιά με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας ονομάζονται κι αλλιώς παιδιά με Asperger».

Στην περίπτωση αυτή η φοιτήτρια αναφέρεται στο σύνδρομο Asperger χωρίς να κάνει χρήση του όρου «σύνδρομο». Πολλές φορές μάλιστα το γράφει όλο στα αγγλικά ως Asperger's Syndrome. Το γεγονός αυτό μετατρέπει και πάλι τον λόγο της σε πιο καθημερινό, πιο απλό και λιγότερο επίσημο και ακαδημαϊκό. Επιπλέον, κατά τη δική μου άποψη καλό θα ήταν να αναφερθεί ολόκληρος ο όρος «Σύνδρομο Asperger ή Σύνδρομο Άσπεργκερ» εφόσον το κείμενο στο οποίο εμφανίζεται πρόκειται για έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μιας διπλωματικής εργασίας. Επομένως, ακολουθώντας τις οδηγίες που μου δόθηκαν, επέλεξα να μη συμπεριλάβω καθόλου τον όρο «syndrome» στο μετάφρασμα, προκειμένου να υποδείξω πού ακριβώς υπάρχει λάθος στο πρωτότυπο:

2. β. «It is also important to mention that children with high functioning autism are otherwise called children with Asperger».

Σύμφωνα με την Christian Nord στο βιβλίο της **Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained**, τα μεταφραστικά προβλήματα είναι αντικειμενικά και δεν θα πρέπει να ταυτίζονται με τις μεταφραστικές δυσκολίες, διότι αυτές είναι υποκειμενικές, ή έστω διυποκειμενικές, δυσκολίες που συναντά ένας μεταφραστής ή μια μεταφράστρια για υποκειμενικούς λόγους, συνήθως ανεπαρκών γλωσσικών, πολιτισμικών ή μεταφραστικών δεξιοτήτων του/της ή λόγω έλλειψης ορθής τεκμηρίωσης. Αντίθετα, τα μεταφραστικά προβλήματα παραμένουν πάντα προβλήματα για κάθε μεταφραστή ή μεταφράστρια, ακόμα και αν οι ίδιοι έχουν μάθει να τα αντιμετωπίζουν γρήγορα και αποτελεσματικά. (64) Η Christian Nord κατατάσσει τα μεταφραστικά προβλήματα σε τέσσερις κατηγορίες: α) τα πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα (pragmatic translation problems), β) τα γλωσσολογικά μεταφραστικά προβλήματα (linguistic translation problems), γ) τα πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα (cultural translation problems) και δ) τα κειμενοϊδιομορφικά μεταφραστικά προβλήματα¹ (text-specific translation problems). (64) Στο παρακάτω παράδειγμα, θεώρησα πως υπάρχει γλωσσολογικό μεταφραστικό πρόβλημα καθώς έκρινα πως η λέξη «καταστάσεις» που χρησιμοποιείται είναι ανακριβής και άστοχη.

3. α. «Η διάγνωση του αυτισμού περιλαμβάνει αρκετές καταστάσεις που διαγνώστηκαν ξεχωριστά...»

Τα γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα μπορούν να προκύψουν από διαφορές στο λεξιλόγιο, τη σύνταξη και τα άλλα υπερφραστικά στοιχεία μεταξύ των δύο γλωσσών (Nord 66). Αυτό που αντιλαμβάνομαι διαβάζοντας την πρόταση είναι πως προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάγνωση για τον αυτισμό εξετάζονται τυχόν παθήσεις του παιδιού. Η χρήση της λέξης «καταστάσεις» ενδεχομένως να οφείλεται σε λάθος της φοιτήτριας στην προσπάθειά της να ερμηνεύσει ή να μεταφράσει κάποια πηγή από την αγγλική γλώσσα. Στα αγγλικά η λέξη που θα μπορούσε καλύτερα να περιγράψει τις παθήσεις και παράλληλα

¹ Ο όρος αυτός προτείνεται από τον Παναγιώτη Κελάνδρια. Πρόκειται για απόδοση του αγγλικού όρου, ο οποίος εμφανίζεται ως text-specific translation problems. (Κελάνδριας 142)

να ερμηνευθεί και λανθασμένα είναι το «conditions». Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη ότι αποδίδουμε μια γενική πληροφορία του Κειμένου- Πηγή με μια πιο συγκεκριμένη και ξεκάθαρη λέξη στο Κείμενο- Στόχο, θα μπορούσαμε να πούμε πως αυτό είναι και μια μορφή **Επεξήγησης και Αποσαφήνισης**. Σύμφωνα με τη Beatriz María Rodríguez Rodríguez, όταν ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια προσθέτει μία ή περισσότερες πληροφορίες, χρησιμοποιεί την τεχνική της Επέκτασης, μια κατηγορία της οποίας είναι και η Επεξήγηση (**Explanation**), που εφαρμόστηκε στο συγκεκριμένο παράδειγμα. (46-54)

3. β. «Autism diagnosis includes a lot of conditions that have been diagnosed differently...».

Αντίθετα, παρακάτω αναφέρεται η καταγωγή του Hans Asperger. Χρησιμοποιείται από τη φοιτήτρια η λέξη «Βιεννέζος» για να αναφερθεί στον τόπο καταγωγής του παιδίατρο:

4. α. «Το σύνδρομο Asperger (επίσης γνωστό ως Asperger's Disorder) περιγράφηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1940 από τον Βιεννέζο παιδίατρο Hans Asperger...».

Με τη μέθοδο της **Γενίκευσης (Generalization)**, επιλέγω να μεταφέρω την πληροφορία αυτή χρησιμοποιώντας τη λέξη «Austrian». Η Γενίκευση αποτελεί μια άλλη μορφή μεταφραστικής τεχνικής που προτείνουν οι Vinay και Darbelnet, η οποία περιλαμβάνει τη χρήση μιας πιο γενικής λέξης στο Κείμενο-Πηγή. (Munday 90) Με άλλα λόγια, επιλέγω να επισημάνω την καταγωγή του εστιάζοντας σε μια πιο γενική πληροφορία, όπως αυτή της εθνικότητας και όχι να αναφέρω την πόλη στην οποία γεννήθηκε.

4. β. «Asperger's Syndrome (also known Asperger's Disorder) was firstly introduced in 1940's by Hans Asperger, an Austrian paediatrician who observed behaviours...».

Η επόμενη πρόταση αποτελεί παράδειγμα **Μετατροπίας (Modulation)** που προτείνεται από τους Vinay και Darbelnet (Munday 89) Πιο συγκεκριμένα, η άρνηση στην πρόταση

5. α. «Δεν έχουν μεγάλη βλεμματική επαφή και δεν κάνουν μικρές συζητήσεις» μεταφράζεται με κατάφαση, διότι έκρινα πως εξυπηρετεί καλύτερα τη συνεκτικότητα της πρότασης και της παραγράφου, ενώ παράλληλα ως πρόταση ακούγεται πιο φυσική στην αγγλική γλώσσα. Το τυπογραφικό λάθος αναδιπλασιασμού του γράμματος «η» επέλεξα να το αποδώσω με αναδιπλασιασμό του γράμματος «α», ακολουθώντας τις οδηγίες που μου δόθηκαν από το γραφείο σχετικά με την απόδοση τέτοιου είδους λαθών από το πρωτότυπο στο μετάφρασμα.

Ως εκ τούτου, η πρόταση μεταφράστηκε ως εξής:

5. β. «They avoid eye contact and they do not keep their conversaations short».

Επιπρόσθετα, η επόμενη πρόταση αποτελεί παράδειγμα χρήσης μιας πιο καθημερινής γλώσσας και πιο απλού λόγου.

6. α. «Κάποιοι μπορούν να κρατήσουν μια δουλειά και άλλοι το βρίσκουν πολύ δύσκολο να το κάνουν»

Ο τρόπος με τον οποίον μετέφρασα αυτή, αλλά και γενικότερα τέτοιου είδους προτάσεις και περιόδους, αποσκοπεί τόσο στη διατήρηση του απλοϊκού ύφους με τη χρήση **ιδιωματικών εκφράσεων** (some others have a hard time doing it) όσο και στη διατήρηση του καθημερινού τόνου που, είτε σκόπιμα είτε άθελά της, χρησιμοποίησε η κάτοχος της εργασίας:

6. β. «Some of them can easily find a job while some others have a hard time doing it».

Γ. Διπλωματική Εργασία 2

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής μου ασχολήθηκα με μία ακόμα διπλωματική εργασία. Από αυτήν, δική μου ευθύνη ήταν δύο μικρά αποσπάσματα, το κεφάλαιο 5.4 καθώς και το κεφάλαιο 6 που περιλαμβάνει τα συμπεράσματα. Οι οδηγίες που έλαβα παρέμειναν ίδιες με εκείνες της προηγούμενης διπλωματικής.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμφωνα με την Christian Nord, μια κατηγορία μεταφραστικού προβλήματος είναι τα πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα. (65) Τα πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα προκύπτουν από διαφορές μεταξύ των καταστάσεων και εντοπίζονται με τη σύγκριση των εξωγενών παραγόντων (πομπός, δέκτης, μέσο, χρόνος, χώρος, κίνητρο, κειμενική λειτουργία). Επειδή είναι γενικευμένα ανεξαρτήτως των γλωσσών και των πολιτισμών ή της κατεύθυνσης της μεταφραστικής διαδικασίας, δηλαδή από ή προς τη μητρική γλώσσα, θεωρούνται τα σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν στα αρχικά στάδια της εκπαίδευσης των μεταφραστών. (Nord 65) Ένα πραγματολογικό πρόβλημα με την οποία ήρθα αντιμέτωπη αφορά το νόημα και τη συνοχή της παρακάτω πρότασης:

1. α. «Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών συνάδουν με τις απόψεις της Ζωνίου– Σιδέρη (2010) όπου αναφέρει πως σύνηθες φαινόμενο θεωρείται οι εκπαιδευτικοί της γενικής δηλαδή στάση τους αλλά και η πεποίθηση να μην είναι τόσο ευνοϊκή ώστε να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς της ειδικής αγωγής».

Ομολογώ πως εξέτασα πολλές φορές τη συγκεκριμένη πρόταση στην προσπάθειά μου να αποκωδικοποιήσω το νόημά της. Την άφησα για λίγο ως έχει και επέστρεψα σε αυτήν μερικές ημέρες αργότερα προσπαθώντας να τη δω από απόσταση. Έπειτα από πολλές και επαναλαμβανόμενες αναγνώσεις, θεωρώ πως κατάφερα εντοπίσω την κεντρική ιδέα και το βασικό μήνυμα της πρότασης. Στη συνέχεια, προσπάθησα να τη μεταφράσω, κάνοντας την πιο συγκεκριμένη και σαφή σε σχέση με την αφηρημένη αρχική της εκδοχή.

1. β. «According to the answers given by the teachers, which are in accordance with Zonios' opinions (2010), it is quite common for general teachers not to be engaging and willing to help special needs teachers».

Παρόμοιο πραγματολογικό πρόβλημα αντιμετώπισα και στην παρακάτω πρόταση:

2. α. «Ακόμα πολλοί από τους εκπαιδευτικούς της γενικής θεωρούν πως είναι κατάλληλη να σχεδιάζουν το εξειδικευμένο πρόγραμμα που αφορά το διδακτικό προερχόμενα των παιδιών για την ένταξη μόνο οι δικοί παιδαγωγοί».

Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία, μετέφρασα την πρόταση όπως έκρινα σωστό και με βάση το νόημα που αντιλαμβάνομαι πως έχει.

1. β. «A lot of general teachers believe that only the special needs teachers are capable of organizing the specialized teaching program regarding the integration process of children».

Ο λόγος για τον οποίο δεν διατήρησα την ασάφεια αλλά επέλεξα να αποδώσω το νόημα όπως το αντιλαμβάνομαι είναι διότι, σύμφωνα με τις οδηγίες που έλαβα για τη διατήρηση ορισμένων σφαλμάτων, τα σημεία που θα διορθώσω και αυτά που θα τα αποδώσω με κάποιο λάθος υπόκειντο στην κρίση μου και δεν αφορούν κάθε ένα δυσνόητο ή προβληματικό σημείο που συναντώ. Ομολογώ πως σαν οδηγία με προβλημάτισε ιδιαίτερα, όφειλα ωστόσο να πράξω όπως μου ζητήθηκε.

Ένα επόμενο ζήτημα, το οποίο συνάντησα, σχετίζεται με τα κύρια ονόματα και την απόδοσή τους. Η μεταγραφή των ελληνικών ονομάτων σε ονόματα με λατινικούς χαρακτήρες έγινε κατά το πρότυπο **ΕΛΟΤ 743** προκειμένου η μεταγραφή να είναι όσο το δυνατόν πιο έγκυρη και αξιόπιστη. Για παράδειγμα, τα ονόματα

3. α. «Γελαστοπούλου και Μονταβέλη, Μαυροπάλια» μεταγράφηκαν ως

2. β. «*Gelastopoulou and Montaveli, Mavropalia*».

Όπως έχει ήδη αναφερθεί πριν λίγο, ανάμεσα στις οδηγίες που έλαβα για τις διπλωματικές εργασίες υπήρχε κι εκείνη η οποία με παρότρυνε να διατηρήσω ορισμένα από τα σημεία τα οποία περιέχουν λεξιλογικά, γραμματικά, συντακτικά λάθη ή προβλήματα συνοχής και συνεκτικότητας και να τα αποδώσω με κάποιον παρόμοιο τρόπο στο μετάφρασμα. Έτσι, στην παρακάτω πρόταση

3. α. «Ο ερευνητής δεν είχε μεγάλο δείγμα διότι ξέσπασε η πανδημία του κορωνοϊού (*Covid*) σε όλη την χώρα και ήταν πολύ δύσκολο για ευνόητους και συνειδητούς λόγους»

διαπίστωσα πως υπήρχαν προβλήματα τα οποία είτε έπρεπε να παραβλέψω, όπως σε άλλα κομμάτια του αποσπάσματος, ή να αποδώσω με παρόμοιο τρόπο. Έχοντας ήδη παραβλέψει αρκετά γλωσσολογικά, συντακτικά, τονικά και νοηματικά σφάλματα, έκρινα πως ήρθε ή ώρα να ενσωματώσω μερικά από αυτά στο μετάφρασμα, σύμφωνα με τις οδηγίες. Πιο συγκεκριμένα, η λέξη «covid» συνοδεύεται συνήθως από τον αριθμό «19» και εμφανίζεται ως «Covid19». Η φοιτήτρια, ωστόσο, παρέλειψε να συμπεριλάβει τον αριθμό, πράγμα το οποίο έκανα κι εγώ σκόπιμα στη μετάφραση. Επιπλέον, το επίθετο «συνειδητούς» δεν χρησιμοποιείται ιδιαίτερα ως επιθετικός προσδιορισμός για το ουσιαστικό «λόγος». Κατά την άποψή μου αποτελεί ένα γλωσσολογικό πρόβλημα. Με άλλα λόγια, πρόκειται για λανθασμένη χρήση του συγκεκριμένου επιθέτου, η οποία προκαλεί νοηματική σύγχυση και ασάφεια. Η πρόταση στο μετάφρασμα αποδόθηκε ως εξής:

3. β. «The researcher could not have a large sample because of the pandemic of *covid* that progressed in the whole country and it was really hard for obvious and conscious reasons».

Παρόμοιο πραγματολογικό πρόβλημα συνοχής και νοηματικής δυσφορίας παρατηρείται και στην παρακάτω πρόταση εξαιτίας συντακτικών σφαλμάτων που αφήνουν την πρόταση ατελή και ως ένα βαθμό δυσνόητη:

4. α. «Οι εκπαιδευτικοί αφού υπέγραψαν μία φόρμα στην οποία δηλώνει την διαδικασία που θα ακολουθήσει, μαζί με την ανάλυση προσωπικών δεδομένων».

Και σε αυτήν την περίπτωση επέλεξα να διατηρήσω τη νοηματική σύγχυση, όπως μου είχε ζητηθεί ως οδηγία μετάφρασης των εργασιών, αποδίδοντας την πρόταση με έναν παρόμοιο τρόπο:

5. β. «After having signed a form where they could find the procedure that would follow and the personal data analysis».

Στο παρακάτω παράδειγμα, σε μια προσπάθεια να αποσαφηνίσω την πρόταση και να εντοπίσω την κεντρική της ιδέα, προχώρησα στο διαχωρισμό των προτάσεων. Με άλλα λόγια, έσπασα την πρόταση σε μικρότερες ώστε διατηρήσω το νόημα χωρίς να προκαλώ προβλήματα στον αναγνώστη. Επειδή, όμως, μου έχει ζητηθεί να ενσωματώνω στο μετάφρασμα μερικά από τα λάθη που εντοπίζω, προτίμησα να παραλείψω και πάλι τον αριθμό «19» για τον κορωνοϊό. Άλλωστε θα πρέπει να υπάρχει κάποια συνέπεια στο λάθος όπως αυτό εμφανίζεται και στο μετάφρασμα. Παρόλα αυτά, δεν προχώρησα περαιτέρω με την απόδοση των λαθών της πρότασης. Έτσι, η παρακάτω πρόταση

6. α. «Ακόμα άλλος ένας περιορισμός που θα μπορούσε να αναφερθεί είναι πως επειδή οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν μέσω Skype λόγο την πανδημίας που ξέσπασε του κορωνοϊού (Covid) χάθηκε η άμεση επαφή του ερευνητή με τους συνεντευξιαζόμενους διότι δεν θέλησαν να χρησιμοποιηθεί κάμερα κατά την διάρκεια της συνεντεύξεις το οποίο έγινε απόλυτα σεβαστό από τον ερευνητή»

στην οποία παρατηρούνται λάθη ορθογραφικά, συντακτικά, γραμματικά καθώς και έλλειψη σημείων στίξης, χωρίζεται σε άλλες μικρότερες με σκοπό να είναι ευδιάκριτο το

αρχικό νόημα. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται η μεταφραστική τεχνική του **διαχωρισμού των προτάσεων (Sentence Splitting)**. Σύμφωνα με την Maria A. Kunilovskaya, η τεχνική αυτή «είναι μια τεχνική στην οποία καταφεύγουν συνήθως οι μεταφραστές όταν αντιμετωπίζουν μια πρόταση μεγάλης έκτασης». Επομένως, η μετατροπή μιας πρότασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τεχνική «προκειμένου να κάνει της σημασιολογικές και πραγματολογικές σχέσεις μεταξύ των ιδεών πιο σαφείς». (Kunilovskaya) Ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο κομμάτι στο απόσπασμα εμφανίζεται ως εξής:

- 6 β. «One more restriction was the fact that the interviews were conducted via Skype because of the pandemic of covid. The real and direct communication was lost, since the interviewees did not want to enable their cameras during the Skype calls. The researcher totally respected their decision».

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, αντιμετωπίστηκε και η παρακάτω πρόταση, η οποία παρουσιάζει επίσης μια σύγχυση:

7. α. «Επιπλέον τα συμπεράσματα από το τρίτο ερευνητικό ερώτημα είναι πως οι εκπαιδευτικοί δεν μετέφεραν πως περικλείονται από μια άρτια συνεργασία από τους εκπαιδευτικούς της γενικής όπως έγιναν άλλωστε αναφορά στα εμπόδια και τις προκλήσεις».

Αφού κατάφερα να αντιληφθώ τι ακριβώς πραγματεύεται το συγκεκριμένο κομμάτι, προχώρησα σε μια πιο συγκεκριμένη και σαφή απόδοση των πληροφοριών και στη συνέχεια διαχώρισα και πάλι την περίοδο σε προτάσεις. **(Sentence Splitting)**

- 7 β. «The results given by the third question showed that the teachers felt that the general teachers were not engaging or willing to cooperate with them. This has also been mentioned in the section “Obstacles and Challenges».

Στην παρακάτω περίοδο, η δευτερεύουσα πρόταση αποτελείται από ένα μόνο ρήμα, το «να αποτυπώσει»:

8. α. «Ο ερευνητής θα είχε το πλεονέκτημα να αποτυπώσει κινήσεις, συμπεριφορές ακόμα και αντιδράσεις στο άκουσμα μιας ερώτησης».

Τρία είναι τα αντικείμενα του ρήματος, τα ουσιαστικά δηλαδή που το συνοδεύουν. Ωστόσο, με τη δυνατότητα που μου δίνει η μεταφραστική τεχνική της **Προσθήκης πληροφοριών (Addition)**, προσέθεσα δύο διαφορετικά ρήματα, το «watch» και το «decode» για τα ουσιαστικά «gestures» και «demeanor, reactions» αντίστοιχα. Ο μεταφραστής «κατά τη διαδικασία της μετάφρασης του Κειμένου – Πηγής έχει τη δυνατότητα να προσθέτει νέες λέξεις ώστε να κάνει το μετάφρασμα πιο κατανοητό». (Sharma 5) Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη δυνατότητα, αποφάσισα να χρησιμοποιήσω δύο άλλα, διαφορετικά ρήματα, καθώς θεώρησα πως εξυπηρετούν καλύτερα το νόημα του συγκεκριμένου αποσπάσματος. Άλλωστε, η προσθήκη νέων πληροφοριών που δεν υπάρχουν στο πρωτότυπο κείμενο, είναι μια σωστή λύση στην αντιμετώπιση μεταφραστικών προβλημάτων, ειδικά όταν ενσωματώνονται στο νόημα της πρότασης και στην ιδέα που προωθείται. Σύμφωνα με τον Peter Newmark, «οι πληροφορίες είναι καλύτερο να προστίθενται εντός του κειμένου, αφού έτσι δεν αποσπούν την προσοχή του αναγνώστη». (92) Στο μετάφρασμα, επομένως, τα ρήματα εμφανίζονται όπως στο Παράδειγμα 8.β.

8. β. «He would have the benefit to watch the gestures, to decode the demeanor and the reactions to the questions».

Χρησιμοποίησα, επίσης, και την τεχνική της **Παράλειψης (Omission)**. Οι λόγοι δεν είναι άλλοι από την ομαλή ροή του λόγου και τη διατήρηση της συνοχής και του νοήματος του αποσπάσματος. Η Παράλειψη κάποιας λέξης ή ακόμα και πληροφορίας είναι αποδεκτή εάν λάβουμε υπόψη μας ότι «ο κύριος στόχος του μεταφραστή είναι να αποδώσει τις πληροφορίες και τα νοήματα στην κουλτούρα της Γλώσσας- Στόχου» (Sharma 6) Ένα τέτοιο παράδειγμα, είναι το παρακάτω:

9. α. «Το συμπέρασμα που αντιλαμβάνεται ο ερευνητής είναι πως οι εκπαιδευτικοί τις γενικής δεν είναι έτοιμοι να αποδεχτούν τα παιδιά της ένταξης στις τάξεις τους και να συνεργαστούν με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς ώστε να πραγματοποιείται πιο ομαλά η ένταξη των παιδιών με ήπια νοητική αναπηρία στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση».

Η γενική της ιδιότητας, «της ένταξης» παραλείπεται ως πληροφορία διότι ως όρος δεν έχει αναφερθεί ή εμφανιστεί ξανά σε προηγούμενο απόσπασμα παραπάνω στο κείμενο. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Vipin Sharma, εάν η Γλώσσα – Πηγή τείνει να είναι μια γλώσσα που ευνοεί τους πλεονασμούς, τότε η εφαρμογή της στρατηγικής αυτής, δηλαδή η παράλειψη πληροφοριών, είναι πλήρως αποδεκτή. (6) Έκρινα, επομένως, πως η απόδοσή της γενικής στο μετάφρασμα ενδεχομένως να αποτελούσε μια ανούσια επανάληψη και διευκρίνιση, καθώς είναι ήδη ξεκάθαρο από τις πληροφορίες που εμφανίζονται παραπάνω στο κείμενο σε ποια παιδιά αναφέρεται η περίοδος αυτή.

10. β. «The result exported by the researcher is that the general teachers are not ready to accept these kids in their class and cooperate with the special needs teacher in order to achieve a smooth integration for the children with mild mental disabilities in Primary Education».

Δ. α. Πιστοποιητικό Κατοικίας και Φορολογικής Υποχρέωσης

β. Επισημείωση (Apostille)

α. Πιστοποιητικό Κατοικίας και Φορολογικής Υποχρέωσης

Το επόμενο έγγραφο αποτελεί πιστοποιητικό κατοικίας και φορολογικής υποχρέωσης και συνοδεύεται από μια Επισημείωση (Apostille). Όπως είναι αναμενόμενο πρόκειται και πάλι για έγγραφο με νομική ορολογία και ό,τι αυτό συνεπάγεται. Τα δύο έγγραφα ήταν στα Δανικά και περιελάμβαναν αγγλική μετάφραση. Η δική μου αρμοδιότητα αφορούσε τη μετάφραση του αγγλικού μεταφράσματος. Προκειμένου να ανταποκριθώ στο κείμενο, μου δόθηκαν από τις υπεύθυνες του γραφείου παλαιότερα παρόμοια μεταφράσματα, συμπεριλαμβανομένης και μιας Επισημείωσης. Πρώτη μου κίνηση ήταν να διαβάσω τα έγγραφα αυτά ώστε να καταφέρω να μπω στη λογική τους. Δεδομένου πως δεν είχα έρθει ποτέ σε επαφή με κάτι παρόμοιο ως τότε, ήταν αναμενόμενο να χρειαστώ κάποια εξοικείωση. Επιπλέον, συγκέντρωσα τους άγνωστους όρους ή τους όρους που έκρινα πως θα άλλαζαν σημασία μέσα στο νομικό κείμενο, έφτιαξα ένα γλωσσάρι και συγκέντρωσα και πάλι το λεξιλόγιο σε ένα αρχείο Excel προκειμένου να διευκολύνω τη διαδικασία και να ανατρέχω όποτε το χρειάζομαι. Σε αυτό το σημείο, αξίζει να επισημανθεί πως η διαδικασία της μετάφρασης επίσημων κειμένων και εγγράφων είναι κάθε άλλο παρά μια απλή και εύκολη διαδικασία. Σύμφωνα με την Juliane House, η μετάφραση δεν είναι μόνο μια πράξη που αφορά τον τομέα της Γλωσσολογίας, αλλά και μία πράξη με στόχο τη διαπολιτισμική επικοινωνία των λαών. (3) Σκοπός αυτού του εγγράφου ήταν ακριβώς αυτή η επικοινωνία μεταξύ δύο λαών και κατ' επέκταση δύο κρατών, του ελληνικού και του δανικού κράτους. Αυτό αποτελεί από μόνο του μια πρόκληση, μια διαδικασία με υψηλές απαιτήσεις. Προκειμένου να δημιουργήσω ένα μετάφρασμα που θα σέβεται τη νομική ορολογία όπως αυτή εμφανίζεται στα νομικά κείμενα, ακολούθησα κάποιες τεχνικές και προχώρησα σε κάποιες ενέργειες. Μερικές από αυτές θα αναλυθούν παρακάτω.

1. Μετάταξη (Transposition)

Απόδοση Ενεργητικής Μετοχής με Επίθετο

Οι Vinay και Darbelnet αντιλαμβάνονται την τεχνική της Μετάταξης «ως την πιο κοινή διαρθρωτική αλλαγή που χρησιμοποιείται από τους μεταφραστές». (Munday 87) Η Μετάταξη μπορεί να αφορά, για παράδειγμα, την απόδοση μια μετοχής με επίθετο. Έτσι, στην προκειμένη περίπτωση, η ενεργητική μετοχή «residing» που προσδιορίζει το «individuals» μεταφράστηκε με το επίθετο «μόνιμοι» που προσδιορίζει τους κατοίκους (*the rules for residing individuals - οι νόμοι για τους μόνιμους κατοίκους*).

2. Έλλειψη Αγγλικής Μετάφρασης

Η λέξη «fuldmægtig» δεν είχε από κάτω κάποια αγγλική μετάφραση όπως είχαν όλες οι προτάσεις και λέξεις του εγγράφου. Έτσι, έκανα την αναζήτηση από τα Δανικά στα Αγγλικά και από τα Δανικά στα Ελληνικά και σύγκρινα τις λέξεις που έδωσαν ως αποτέλεσμα. Η μετάφραση προς τα Αγγλικά μου έδωσε τους όρους «proxy holder» και «officer», ενώ η μετάφραση από τα Ελληνικά μου έδωσε τους όρους «πληρεξούσιος», «κλητήρας» και «διοικητικός υπάλληλος». Αν και αμφέβαλα για το ποια λέξη να χρησιμοποιήσω, εν τέλει κατέληξα στον όρο «πληρεξούσιος» αφενός γιατί ήταν κοινός και στις δύο μεταφράσεις και αφετέρου διότι το βρήκα σε παράλληλα κείμενα με μια απλή αναζήτηση στο διαδίκτυο. Δίπλα ανέφερα σε μετάφραση πως μεταφράστηκε από τα Δανικά (μεταφράστηκε από Δανικά).

3. Επιλογή άλλης λέξης

Τη λέξη «part» στη μεταφρασμένη πρόταση

3.α. «The Danish Tax Agency is part of the Danish Customs and Tax Administration»

επέλεξα να τη μεταφράσω ως «τμήμα». Αν και στην αρχή τη μετέφρασα ως «μέρος», θεώρησα πως η λέξη «τμήμα» είναι πιο κατάλληλη. Επέλεξα τη λέξη τμήμα διότι έκρινα πως περιγράφει καλύτερα την ιδιότητα της υπηρεσίας και το ότι αποτελεί μια μικρότερη υπηρεσία εντός του Τελωνείου της Δανίας και της Φορολογικής Διοίκησης της Δανίας. Επομένως, η πρόταση στο μετάφρασμα εμφανίζεται ως

3.β. «Η Φορολογική Αρχή της Δανίας υπάγεται στο τμήμα του Τελωνείου της Δανίας και της Φορολογικής Διοίκησης της Δανίας».

β. Επισημείωση -Apostille

Επισημείωση (Apostille) είναι η σφραγίδα, με την χρήση της οποίας μια κυβερνητική υπηρεσία πιστοποιεί τη γνησιότητα ενός εγγράφου με σκοπό να μπορεί να γίνει δεκτό ως έγκυρο από ένα ξένο κράτος, με βάση τους όρους που θεσπίστηκαν με τη Σύμβαση της Χάγης της 6ης Οκτωβρίου 1961. Μέρος του εγγράφου που ανέλαβα να μεταφράσω ήταν και η Επισημείωση, αφού το έγγραφο προοριζόταν για το εξωτερικό. Από το γραφείο είχα λάβει και πάλι ένα δείγμα επισημείωσης, το οποίο με βοήθησε σε ορισμένα σημεία. Κάποια από τα προβλήματα που συνάντησα αφορούσαν και πάλι την ορολογία και τις

γλωσσικές, λεξιλογικές και συντακτικές διαφορές που εμφανίζονται στη νομική ορολογία κάθε χώρας.

1. Μετάταξη (Transposition)

Απόδοση Γερουνδίου με ρήμα Ενεργητικής Φωνής.

Χρησιμοποιώντας και πάλι τη μεταφραστική τεχνική των Vinay και Darbelnet, το γερούνδιο στη φράση «Acting in the capacity of...» μεταφράστηκε με ρήμα ενεργητικής φωνής. Πιο συγκεκριμένα, στην ελληνική μετάφραση το γερούνδιο εμφανίζεται ως «ενεργεί υπό την ιδιότητα του...». Η επιλογή αυτή έγινε διότι έκρινα πως η χρήση του ρήματος είναι πιο συχνή από τη χρήση γερούνδιου στην ελληνική νομική γλώσσα.

2. Μετάταξη (Transposition)

Απόδοση Απαρεμφάτου (Full Infinitve) με ουσιαστικό.

Με παρόμοιο τρόπο, το απαρέμφατο «to verify» (To verify the issuance of this Apostille...) αποδόθηκε με το ουσιαστικό «εγκυρότητα» (Για την εγκυρότητα της έκδοσης της παρούσας Επισημείωσης...). Η επιλογή αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η ελληνική νομική ορολογία κάνει συχνότερη χρήση των ουσιαστικών παρά των ρημάτων και των ρηματικών φράσεων.

3. Νομική Ορολογία

Δεδομένου και πάλι ότι η νομική ορολογία διαφέρει από γλώσσα σε γλώσσα και από χώρα σε χώρα και καθώς μελετούσα άλλα νομικά μεταφράσματα διαπίστωσα ότι λέξεις όπως το «this» δεν μεταφράζονται κυριολεκτικά και δεν αποδίδονται με ευθεία μετάφραση. Η δεικτική αντωνυμία αυτή αποδίδεται με το επίθετο «παρόν». Επομένως, όταν στο αγγλικό μετάφρασμα εμφανίζεται το «This Apostille...», στην ελληνική μετάφραση αυτό αποδίδεται ως «Η παρούσα επισημείωση...».

4. Παράλειψη (Omission)

Οι λέξεις «seal» και «stamp» εμφανίζονταν μέσα στο έγγραφο ως «seal/stamp». Αν και οι λέξεις αυτές είναι συνώνυμες, εγώ επέλεξα να μεταφράσω μόνο τη λέξη σφραγίδα, παραλείποντας την άλλη, αφενός διότι δεν ήμουν σίγουρη αν χρησιμοποιείται διαφορετικά στα ελληνικά νομικά κείμενα και αφετέρου επειδή θα ήταν απλώς μια –κατά τη γνώμη μου- άσκοπη επανάληψη που αναφέρεται στο ίδιο αντικείμενο.

Παρακάτω παρατίθεται το γλωσσάρι που δημιούργησα.

Πίνακας 2.

double taxation	Διπλή φορολογία
tax liability	Φορολογική υποχρέωση
national tax legislation	Εθνική Φορολογική Υπηρεσία
the date [it] was signed	Η Ημερομηνία Έκδοσης
Tax Agency	Φορολογική Αρχή

Custom and Tax Administration	Φορολογική Διοίκηση της Δανίας
acting in the capacity of	Ενεργεί υπό την ιδιότητα
Bears	Φέρει
applicable tax treaty	Ισχύουσα φορολογική σύμβαση
Ministry of Foreign Affairs	Υπουργείο Εξωτερικών
Tax treaty purposes	σκοποί φορολογικής σύμβασης

Ε. Βεβαίωση Εργασίας

Ένα άλλο έγγραφο που ήρθε στα χέρια μου ήταν μια βεβαίωση εργασίας. Όπως και στα προηγούμενα έγγραφα, έτσι και σε αυτή την περίπτωση είχα λάβει ένα δείγμα μεταφράσματος για να το χρησιμοποιήσω προς διευκόλυνση τυχόν αποριών μου.

1. Προσθήκη (Addition)

Σεβόμενη την ελληνική νομική ορολογία και σε μια προσπάθεια να διατηρήσω το ύφος ανάλογο με αυτό που εμφανίζεται σε ένα επίσημο νομικό έγγραφο της Ελλάδας, αποφάσισα να κάνω μερικές προσθήκες σε ορισμένα σημεία. Παράδειγμα αποτελεί η πρόταση:

1. α. «The employment is covered for the agreement for...»

αν και δεν υπάρχει κάποιο επίθετο ή αντωνυμία πριν από το ουσιαστικό «agreement», επέλεξα στο μετάφρασμα να προσθέσω το επίθετο «παρούσα». Επομένως, η μεταφρασμένη πρόταση εμφανίζεται ως:

1. β. «Η εργασία προβλέπεται από την παρούσα σύμβαση για...».

2. Νομική Ορολογία

Για ακόμα μια φορά, προσπάθησα να δείξω σεβασμό στη νομική ορολογία αναζητώντας τις αντίστοιχες φράσεις και τους αντίστοιχους όρους στα ελληνικά. Ωστόσο, αξίζει να αναφέρω, πως η εργασία που πραγματοποίησα για το μάθημα του κυρίου Λίβα «Νομική Μετάφραση» με βοήθησε αρκετά με όρους που εμφανίζονται σταθερά στα νομικά έγγραφα και δικόγραφα. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος «hereinafter» μετά από αναζήτηση για την εργασία της Νομικής Μετάφρασης γνώριζα πως είναι «εφεξής». Για όρους που δεν είχα συναντήσει κατά της διάρκεια διεκπεραίωσης της παρούσας εργασίας, πραγματοποίησα αναζήτηση και σύγκριση άλλων νομικών εγγράφων.

3. Ακρωνύμια

Για να μεταφράσω το ακρωνύμιο EU/EEA (The European Union/ European Economic Area) έκανα αναζήτηση στο διαδίκτυο αντικαθιστώντας τα αρχικά του ακρωνυμίου από τα Αγγλικά στα Ελληνικά. Σύμφωνα με την Adetola Bankole, υπάρχουν τρεις κατηγορίες ακρωνυμίων. Αυτά είναι α) τα ακρωνύμια-δάνεια (Borrowed Acronyms), β) τα ακρωνύμια που σχηματίζονται από την αναστροφή της σειράς των γραμμάτων (Inversion of Order of Letters) και γ) η Αντικατάσταση των Αρχικών (Replaced Initials). (Bankole) Στην τρίτη κατηγορία, τα ακρωνύμια υιοθετούν εντελώς διαφορετικά αρχικά στη Γλώσσα-Στόχο από τα αντίστοιχα στη Γλώσσα-Πηγή, διότι διαφέρουν τα αρχικά των ισοδύναμων λέξεων από

τη μία γλώσσα στην άλλη. Λαμβάνοντας την τρίτη κατηγορία υπόψη, έκανα μετάφραση τα αρχικά αυτών προκειμένου να εντοπίσω το ισοδύναμο ακρωνύμιο στα Ελληνικά. Έτσι, το EU/EEA μεταφράστηκε ως ΕΕ/ΕΟΧ (Ευρωπαϊκή Ένωση/ Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος).

4. Νοηματικό πρόβλημα

Μια μεταφραστική δυσκολία που συνάντησα αφορά το νόημα μιας πρότασης του εγγράφου. Υπήρξε, δηλαδή, ένα σημείο στο έγγραφο το οποίο δεν μου ήταν πολύ ξεκάθαρο σχετικά με το νόημα και το περιεχόμενό του. Η πρόταση στην οποία εμφανίζεται αυτό το σημείο είναι η εξής:

4.α. «You will be classed as a basic grade 4 with seniority from 1 February 2019».

Το σημείο αυτό δεν ήταν και πολύ ξεκάθαρο για εμένα καθώς δεν ήμουν σε θέση να γνωρίζω σε τι αναφέρεται το περιεχόμενο της πρότασης. Τα σημεία που με δυσκόλεψαν ήταν το «a basic grade 4» και το «with seniority». Εφόσον, όμως, το έγγραφο πρόκειται για βεβαίωση εργασίας από το πανεπιστήμιο της Δανίας, αποφάσισα να το αποδώσω με τα «4^ο υποχρεωτικό έτος» και «με προτεραιότητα». Το έτος λόγω του ακαδημαϊκού έτους εφόσον πρόκειται για πανεπιστήμιο και προτεραιότητα για να αναφερθώ στην υψηλότερη κατάταξή του ερευνητή-φοιτητή στις εργασιακές θέσεις του πανεπιστημίου. Η πρόταση μεταφράστηκε ως εξής:

4.β. «Θα προαχθείτε στο 4ο υποχρεωτικό έτος με προτεραιότητα από την 1^η Φεβρουαρίου 2019».

ΣΤ. Ερωτήσεις Ερευνητικής Εργασίας

Μέρος της μεταφραστικής μου εμπειρίας αποτελεί και η μετάφραση μερικών ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις αυτές αποτελούν κομμάτι μιας ακόμα ερευνητικής εργασίας και βρίσκονταν στο τέλος της, στο παράρτημα. Παρακάτω ακολουθούν ορισμένες από τις προσκλήσεις, οι οποίες με προβληματίσαν.

1. Μετάταξη (Transposition)

Απόδοση ουσιαστικού με μετοχή ενεργητικής φωνής

Στην παρακάτω πρόταση, το ουσιαστικό στην εμπρόθετη φράση «με την εξατομίκευση»

1.α. «Με την εξατομίκευση της διδασκαλίας» το παιδί είναι σε θέση να ενταχθεί και να συμπεριληφθεί στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία, χωρίς να χάνει παράλληλα την επαφή και τη συναναστροφή με τους συμμαθητές του.

μεταφράζεται με μετοχή ενεργητικής φωνής:

1.β. «While receiving individualized instruction», the child is able to integrate in the whole educational process, without losing touch or interaction with his/her classmates.

2. Προσθήκη πληροφορίας (Addition)

Η προσθήκη πληροφοριών είναι μια μέθοδος που χρησιμοποιώ αρκετά όταν επιχειρώ η μετάφρασή μου να είναι συγκεκριμένη και να είναι ξεκάθαρο σε τι αναφέρεται. Στην πρόταση που ακολουθεί

2.α. «Ακόμα η εύρεση τρόπων αποτελεσματικής συνεργασίας με όλα τα εμπλεκόμενα μέλη στην εκπαιδευτική διαδικασία».

η πληροφορία που δίνεται αναφέρεται στις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευτικοί. Η πρόταση, με άλλα λόγια, αποτελεί συνέχεια των προκλήσεων που έχουν αναφερθεί νωρίτερα. Ωστόσο, από την πρόταση λείπουν τα στοιχεία που συνδέουν τις πληροφορίες με την ερώτηση και τις προηγούμενες προτάσεις. Για το λόγο αυτό, επέλεξα να προσθέσω εγώ την πρόταση «*is also another challenge we have to face*» για να εξηγήσω πώς ακριβώς συνδέεται η πληροφορία αυτή με όλες τις προηγούμενες.

2.β. «Last but not least, finding effective ways of cooperation among all the members that take part in the teaching process *is also another challenge we have to face*».

3. Αναφορά και στα δύο γένη στο μετάφρασμα

Σε μια προσπάθεια να δείξω σεβασμό και στα δύο φύλα και να διατηρήσω μια ισότητα εμφανή στο γραπτό κείμενο, επέλεξα να χρησιμοποιώ τα άρθρα και τις κτητικές αντωνυμίες και στο θηλυκό και στο αρσενικό. Πιο συγκεκριμένα, παράδειγμα αυτής της επιλογής είναι η εξής πρόταση και το μετάφρασμά της:

3.α. «Στην τάξη καλλιεργείται συνεργατικό κλίμα μεταξύ των παιδιών και δίνεται στο κάθε παιδί ο απαραίτητος χρόνος για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας».

3.β. «In the classroom, the cooperative learning climate among students is promoted and each student is given the appropriate time to complete his/her task».

Άλλο παράδειγμα αποτελούν οι παρακάτω προτάσεις, η πρόταση του Κειμένου-Πηγής και η μετάφρασή της:

3.γ. «Επίσης με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού της παράλληλης στήριξης καθώς καθίσταται σαφής η ισότητα του εκπαιδευτικού της τάξης και του εκπαιδευτικού παράλληλης της στήριξης».

3.δ. «Furthermore, the role of the special needs teacher is enhanced in this way since it becomes clear that he/she is equal to the general teacher».

Η Sherry Simon, στο βιβλίο της «Gender in Translation», θέτει το εξής ερώτημα: Πρέπει οι μεταφραστές και οι μεταφράστριες να μεταφράζουν μόνο τα κείμενα ή τα έργα τα οποία είναι ηθικά και ιδεολογικά αποδεκτά από τους ίδιους και τις ίδιες, αποφεύγοντας να μεταφράζουν τα έργα εκείνα τα οποία προσβάλουν την αισθητική και την ηθική τους; (28) Η απάντηση έρχεται από τη Sherry Simon, η οποία επικαλείται την άποψη του Antoine Berman. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, ο μεταφραστής και η μεταφράστρια έχουν χρέος να αντιμετωπίζουν το πρωτότυπο κείμενο με σεβασμό, γεγονός που απαιτεί διάλογο ακόμα και διαφωνία ή σύγκρουση. Ωστόσο, ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια έχει υποχρέωση να σεβαστεί και τον αναγνώστη και τις ανάγκες του, παίζοντας ένα τίμιο και ξεκάθαρο παιχνίδι. (34) Με άλλα λόγια, ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια πρέπει να βρει τις ισορροπίες και να λαμβάνει υπόψη όλες τις παραμέτρους όταν αποφασίζει να μεταφράσει. Επομένως, έχοντας πλέον το ρόλο της μεταφράστριας, θεώρησα πως δεν ήθελα στο αγγλικό μετάφρασμα να υπάρχουν διακρίσεις ανάμεσα στο φύλο των εκπαιδευτικών και των μαθητών προκειμένου να επιδείξω αφενός σεβασμό και στα δύο φύλα και αφετέρου να υποδείξω πως υπάρχει μια καθολικότητα, αφού αφορά και αναφέρεται σε όλους και όλες.

4. Έλλειψη σημείων στίξης μετά από συνδετικές λέξεις

Ένα από τα φαινόμενα που παρατήρησα στο πρωτότυπο κείμενο ήταν η έλλειψη σημείων στίξης μετά από κάθε συνδετική λέξη που ενώνει νοηματικά κάθε πρόταση με την προηγούμενη ή την επόμενη. Πιο συγκεκριμένα, παράδειγμα αποτελεί η έλλειψη στίξης μετά την αντιθετική συνδετική λέξη ωστόσο στην παρακάτω πρόταση:

4.α. «Δεν μπορούμε ωστόσο να παραβλέψουμε και το γεγονός ότι δεν πρόκειται για ένα εύκολο εγχείρημα...».

Στη μετάφραση της παραπάνω πρότασης, επέλεξα να διορθώσω αυτή την έλλειψη και να συμπεριλάβω κανονικά το κόμμα ως σημείο στίξης μετά από τη συνδετική λέξη.

4.β. «However, we cannot overlook the fact that it is not an easy undertaking we are talking about...»

Παρόμοια περίπτωση αποτελεί και η επόμενη πρόταση, στην οποία μετά τη λέξη «ακόμα», που προσθέτει πληροφορίες που σχετίζονται με όσα έχουν ήδη αναφερθεί, δεν υπάρχει και πάλι το κόμμα.

4.γ. «Ακόμα η εύρεση τρόπων αποτελεσματικής συνεργασίας με όλα τα εμπλεκόμενα μέλη...»

Έτσι, επέλεξα να το συμπεριλάβω εγώ στο μετάφρασμά μου μετά τη συνδετική λέξη που διάλεξα να χρησιμοποιήσω.

4.δ. «Last but not least, finding effective ways of cooperation among all the members that take part in the teaching process...»

Ένα επιπλέον παράδειγμα είναι και το παρακάτω. Μετά τη συνδετική λέξη «επίσης», που προσθέτει κι αυτή μια νέα πληροφορία, δεν υπάρχει κόμμα.

4.ε. «Επίσης υπάρχει συμφωνία ως προς τον τρόπο παρέμβασης...».

Η δική μου πρόταση στο μετάφρασμα το συμπεριλαμβάνει μετά τη συνδετική λέξη «also».

4.ζ. «Also, we come into terms regarding the way the special needs teacher intervenes...».

Τέλος, την ίδια τεχνική εφάρμοσα και στην παρακάτω πρόταση,

4.η. «Ακόμα είναι η κοινωνικοποίηση-συναναστροφή με το σύνολο και η εκμάθηση βασικών κανόνων συμπεριφοράς»,

στην οποία η συνδετική λέξη «ακόμα» εμφανίζεται και αυτή ασυνόδευτη, χωρίς το κόμμα.

Επομένως, η μεταφρασμένη πρόταση εμφανίζεται ως εξής:

4.θ. «In addition, socialising-interacting with the rest of the class and establishing standards of conduct are also considered learning objectives».

5. Χρήση ιδιοματικής έκφρασης

Προκειμένου να διατηρήσω το ύφος όσον το δυνατόν πιο κοντά στο ύφος και το λεξιλόγιο που θα χρησιμοποιήσει ένας φυσικός ομιλητής, έκανα μια προσπάθεια να χρησιμοποιήσω **ιδιοματικές φράσεις** στα αγγλικά. Έτσι λοιπόν, στην παρακάτω πρόταση

5.α. «Επίσης υπάρχει συμφωνία ως προς τον τρόπο παρέμβασης του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής και το πλαίσιο στο οποίο θα παρέχεται η βοήθεια στον κάθε μαθητή»

το ρήμα «υπάρχει» και το ουσιαστικό -υποκείμενο του ρήματος- «συμφωνία», αποφάσισα να τα μεταφράσω με μια ιδιωματική φράση στα αγγλικά:

5.β. «Also, we come to terms regarding the way the special needs teacher intervenes and the context where assistance will be offered to the student».

Z. Κεφάλαιο Οικονομετρίας

Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετώπισα κατά τη διάρκεια τη πρακτικής μου άσκησης ήταν η μετάφραση του 8^{ου} κεφαλαίου ενός βιβλίου Οικονομετρίας. Οι λόγοι ποικίλουν. Αρχικά, δεν είχα έρθει ποτέ νωρίτερα σε επαφή με την οικονομική μετάφραση, τουλάχιστον όχι σε τέτοιο βαθμό και σε αυτό το πλαίσιο. Αν και προπτυχιακά παρακολούθησα μάθημα οικονομικής μετάφρασης, δεν χρειάστηκε ποτέ να ασχοληθώ με μαθηματική και οικονομική ορολογία ή με μαθηματικούς τύπους. Αυτό ήταν και η μεγαλύτερη δυσκολία όσον αφορά το μεταφραστικό κομμάτι. Έπειτα, η πολύ συγκεκριμένη και άγνωστη προς εμένα ορολογία σε συνδυασμό με το γεγονός ότι επρόκειτο για ένα ολόκληρο κεφάλαιο βιβλίου, ένα κεφάλαιο έκτασης 50 σελίδων, έκαναν τη μετάφρασή του χρονοβόρα και εξαιρετικά απαιτητική. Για να διευκολύνω τη μεταφραστική διαδικασία και το έργο μου, δημιούργησα ένα γλωσσάρι, στο οποίο συγκεντρώσα μέσα πάνω από εκατό μαθηματικούς και οικονομικούς όρους. Στην αρχή, η μετάφραση κυλούσε αργά και αποτελούσε μια σχεδόν εξαντλητική διαδικασία, αφού χρειαζόταν να σταματάω τη μετάφραση ανά τακτά χρονικά διαστήματα προκειμένου να αναζητήσω όρους και να τους προσθέσω στο γλωσσάρι μου. Όσο προσχωρούσε ο καιρός, η τριβή μου με την οικονομική και μαθηματική ορολογία έκανε τη μεταφραστική διαδικασία ευκολότερη και πολύ πιο ευχάριστη. Ήδη από τη μέση του κεφαλαίου, είχα εμπλουτίσει το λεξιλόγιό μου με πολλές νέες λέξεις και όρους που μέχρι τότε μου ήταν άγνωστοι. Ορισμένοι από αυτούς ήταν άγνωστοι για εμένα και στα ελληνικά. Στην προσπάθειά μου όμως να αντιληφθώ το κείμενο, αναζήτησα πολλά από τα φαινόμενα με τα οποία ήρθα σε επαφή. Ένας τρόπος αναζήτησης των όρων και της ειδικής μαθηματικής ορολογίας ήταν η χρήση οικονομικών και μαθηματικών λεξικών. Πιο συγκεκριμένα, βρήκα διαθέσιμο στο διαδίκτυο το «Αγγλοελληνικό Λεξικό Μαθηματικών Όρων» της Αριάδνης Καλογεροπούλου και των Μ. Γκίκα, Δ. Καραγιαννάκη και Μ. Λάμπρου. Επιπλέον, χρησιμοποίησα το «Αγγλοελληνικό λεξικό όρων που χρησιμοποιούνται στη

μετρολογία» της Επιστημονική Επιτροπή της Ελληνικής Ένωσης Εργαστηρίων (HellasLab), το Αγγλοελληνικό Λεξικό «Elementary School Level - Mathematics Glossary» και «Intermediate School Level – Mathematics Glossary» από το University of the State of New York/Albany, το «Αγγλοελληνικό λεξικό στατιστικών όρων» του Μιχαήλ Τσαγρή», το «Αγγλοελληνικών Λεξικών των Θεωρητικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών» της Μέμα Κολαΐτη, και το «Αγγλοελληνικό και Ελληνοαγγλικό Λεξικό Άλγεβρας» αγνώστου συγγραφέα.

Η Jeanne Dancette στο άρθρο της «La complexité de la langue économique et commerciale au Québec: problèmes de traduction» αναφέρει πως ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια προκειμένου να κατανοήσει ένα κείμενο με ειδική ορολογία, θα πρέπει να γνωρίζει μια σειρά από πολύπλοκες έννοιες και πολιτιστικές αξίες που φέρουν οι ειδικοί όροι. (197-209) Ένας νέος μεταφραστής ή μια νέα μεταφράστρια με μικρή πείρα στην οικονομική επιστήμη και στη μετάφραση οικονομικών κειμένων, θα αντιμετωπίσει δυσκολίες σχετικά με τη μετάφραση της ορολογίας. Επιπλέον, η μετάφραση δυσκολεύει περισσότερο όταν συναντά στα κείμενα προς μετάφραση όρους που αν και έχουν λεξικοποιηθεί και χρησιμοποιούνται επίσημα, δεν υπάρχουν στα λεξικά. Έτσι, παρά τη χρήση λεξικών και αναζήτησης στο διαδίκτυο, υπήρξαν μερικοί όροι και για εμένα τους οποίους δεν κατάφερα να εντοπίσω. Παράδειγμα αποτελεί ο όρος «log-log». Σε μια τέτοια περίπτωση, οι επιλογές που έχει ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια είναι είτε να προχωρήσει σε δική του μετάφραση είτε να συνεχίσει την έρευνα, ελπίζοντας να βρεθεί ένας αντίστοιχος όρος σε κάποια επιστημονική δημοσίευση. Στις περισσότερες περιπτώσεις προχώρησα σε δική μου απόδοση, ενώ τον όρο «log-log» τον άφησα ως έχει. Παρατίθεται παρακάτω το γλωσσάρι που δημιούργησα.

Πίνακας 3.

absolute value	απόλυτη τιμή
best linear unbiased estimator	βέλτιστη γραμμική αμερόληπτη εκτιμήτρια
Breusch–Pagan test	έλεγχος Breusch–Pagan
calculated residuals	εναπομείναντα υπόλοιπα
censored sample	λογοκριμένο δείγμα
chi-square	έλεγχος χ^2
chi-square distribution	κατανομή χ -τετράγωνο
coefficient	Συντελεστής
collection of factors	συλλογή παραγόντων
conditional error variance	υπό συνθήκη διακύμανση σφάλματος

conditional expectation	υπό όρους προσδοκία
conditional expectation,	δεσμευμένης μέσης τιμής
conditional mean	υπό συνθήκη μέσος
Confidence interval	διάστημα εμπιστοσύνης
consistent estimator	συνεπής εκτιμητής
Constant	Σταθερά
correlation	Συσχέτιση
Covariance	Συνδιασπορά
critical value	κρίσιμη τιμή
cross product	διανυσματικό/εξωτερικό γινόμενο
cross-sectional data	συγχρονικά δεδομένα
cumulative distribution function	Αθροιστική συνάρτηση κατανομής
Data partitions	διαμερισμός δεδομένων
data points	σημεία δεδομένων
Denominator	Παρονομαστής
Distribution	Κατανομή
dummy variable	Ψευδομεταβλητή
estimated mean function	εκτιμημένη μέση συνάρτηση
expected value	Προσδοκόμενη τιμή
explanatory variable	επεξηγηματική μεταβλητή
exponential function	εκθετική συνάρτηση
feasible generalized least squares	εφικτά γενικευμένα ελάχιστα τετράγωνα
FGLS Feasible Generalized Least Squares	Εφικτά Γενικευμένα Ελάχιστα Τετράγωνα
fitted line	προσαρμοσμένη γραμμή
Function	συνάρτηση
functional form	συνάρτηση ανωτέρου βαθμού
generalized least squares estimators	εκτιμητές των γενικευμένων ελάχιστων τετραγώνων
Goldfeld–Quandt test	έλεγχος Goldfeld–Quandt
goodness-of-fit	καλή προσαρμογή (έλεγχος)
gross investment	ακαθάριστες επενδύσεις
grouped heteroskedasticity	ομαδοποιημένη ετεροσκεδαστικότητα
Heteroscedasticity	Ετεροσκεδαστικότητα
Heteroskedasticity in the Multiple Regression Model	Ετεροσκεδαστικότητα στο Πολλαπλάσιο Μοντέλο Παλινδρόμησης
Homoscedasticity	Ομοσκεδαστικότητα
hypothesis tests	έλεγχος υποθέσεων
indicator variable	Ενδεικτική μεταβλητή
Inflation	Πληθωρισμός
inflation factor	συντελεστής πληθωρισμού
Intercept	ανακόπτω, διατομή
intercept parameter	παράμετρος του σταθερού όρου

interval estimates	εκτιμήσεις διαστήματος
iterated expectation	Επαναλαμβανόμενη προσδοκία
joint probability density function	Από κοινού συνάρτηση πυκνότητας πιθανοτήτων
Lagrange multiplier test	έλεγχος Lagrange multiplier
least squares	ελάχιστα τετράγωνα
level of significance	επίπεδο σημαντικότητας
linear probability model	γραμμικό υπόδειγμα πιθανότητας
linear regression model	γραμμικό μοντέλο παλινδρόμησης
log-linear	λογαριθμική-γραμμική
log-log	?
log-normal probability distribution	λογαριθμική κανονική κατανομή πιθανότητας
long tail	βαριά ουρά
Marginal distribution	Οριακή κατανομή
marginal effect	οριακό αποτέλεσμα
Mean	Μέσος
net household income	καθαρό εισόδημα του νοικοκυριού
null hypothesis	μηδενική υπόθεση
Numerator	Αριθμητής
Ordinary Least Squares (OLS)	Συνήθη Ελάχιστα Τετράγωνα (ΣΕΤ)
outcome variable	μεταβλητή αποτελέσματος
plots of	Διαγράμματα
point elasticity	ελαστικότητα σημείου
prediction error	σφάλμα πρόβλεψης
Prevalence	επιπολασμός, επικράτηση
probability density function	συνάρτηση πυκνότητας πιθανότητας
Probability Primer	Θεμελιώδεις Αρχές Πιθανοτήτων
proportionality constant	σταθερά αναλογίας
random number generators	Γεννήτρια Τυχαίων Αριθμών
random scatter	τυχαία διασκόρπιση
Regression	παλινδρόμηση
regression function	συνάρτηση παλινδρόμησης
relative magnitudes	σχετικά μεγέθη
residual plot	γράφημα υπολοίπου
robust standard errors	τυπικά σφάλματα robust
sample median	Δειγματική Διάμεσος
sample values	δειγματοληπτικές τιμές
serially uncorrelated	σειριακά ασυσχέτιστος
simulated data	προσομοιωμένα δεδομένα
skedastic function	σκεδαστική συνάρτηση
slope parameter	παράμετρος της κλίσης
specified variable	καθορισμένη μεταβλητή
spray pattern	μοτίβο υπολοίπου σε σχήμα “spray”

standard errors	τυπικά σφάλματα
statistical independence	στατιστική ανεξαρτησία
strict exogeneity	αυστηρής εξωγένειας
Subsample	τυχαία δειγματοληψία
Subscript	Δείκτης
summation operations	Πράξεις αθροίσματος
time-series	χρονολογικές σειρές
transformed model	μετασχηματισμένο μοντέλο
two-tailed test	έλεγχος των δύο άκρων
Variable	Μεταβλητή
Variance	Διακύμανση
variance function	συνάρτηση διακύμανσης
variance function	συνάρτηση διακύμανσης
Variation	Μεταβολή
weighted least squares	σταθμισμένα ελάχιστα τετράγωνα
weighting factor	συντελεστής στάθμισης
weighting variable	μεταβλητή στάθμισης
White test	έλεγχος White

Η μορφή του κειμένου και οι μορφοποιήσεις ήταν οδηγίες τις ιδιοκτήτριας. Με άλλα λόγια, η εισαγωγή σχολίων για την δήλωση ύπαρξης συναρτήσεων, εξισώσεων, διακυμάνσεων, εικόνων, πίνακα, καθώς και η μη μετατροπή ενός συμβόλου ή ενός εκθέτη ήταν οδηγίες που δόθηκαν από την ιδιοκτήτρια. Δυστυχώς λόγω της λήξης της πρακτικής μου άσκησης δεν κατάφερα να επιμεληθώ μόνη μου το κεφάλαιο αυτό του βιβλίου της Οικονομετρίας. Ωστόσο, τα σημεία στα οποία είχα ενδιασμούς τα τόνισα με κίτρινο, ώστε να τα εντοπίσει στην επιμέλεια η ιδιοκτήτρια του γραφείου.

Συμπεράσματα/ Κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης και προτάσεις

Είναι αλήθεια πως η πρακτική άσκηση που πραγματοποίησα για δύο μήνες στο γραφείο και για το γραφείο «Ad Verbum» πρόκειται για ένα βίωμα που με δυσκολία θα ξεχάσω, καθώς ήταν η πρώτη επίσημη επαφή μου με τη μετάφραση στον εργασιακό χώρο. Αναμφίβολα, επωφελήθηκα από την εμπειρία αυτή. Αρχικά, γνώρισα από κοντά ένα μεταφραστικό γραφείο και εργάστηκα σε ρυθμούς γραφείου, βιώνοντας την καθημερινότητα των μεταφραστών. Οι δύο μήνες αυτοί, μου έμαθαν να εργάζομαι σε αυστηρά χρονικά πλαίσια σε επαγγελματικό επίπεδο και να σέβομαι τις προθεσμίες και τις απαιτήσεις των πελατών. Επιπλέον, για όσο καιρό βρισκόμουν στο γραφείο διδάχθηκα πως η υπομονή, η ψυχραιμία και η έρευνα είναι απαραίτητα προσόντα ενός μεταφραστή ή μιας μεταφράστριας και αποτελούν το σίγουρο κλειδί για την εξέλιξη και την ανέλιξη του/της. Παράλληλα, η συνύπαρξή μου με άλλα άτομα στον εργασιακό χώρο ανέπτυξε τις κοινωνικές δεξιότητές μου, καλλιέργησε το συναδελφικό πνεύμα μου και οδήγησε στην ανάπτυξη ενός υγιούς κλίματος συναδελφικότητας, το οποίο κρίνω πως είναι υψίστης σημασίας όταν συνυπάρχεις με άλλους ανθρώπους στον εργασιακό σου χώρο. Αδιαμφισβήτητης αξίας ήταν επίσης και η τριβή και ενασχόλησή μου με αντικείμενα μετάφρασης, τα οποία δεν γνώριζα καθόλου ή γνώριζα ελάχιστα πριν. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη δίμηνη πρακτική μου ήρθα σε επαφή με νομικά έγγραφα, με διπλωματικές εργασίες και με οικονομικά και μαθηματικά κείμενα. Παρά τις όποιες δυσκολίες αντιμετώπισα, κέρδισα γνώσεις και εμπειρία πάνω σε αντικείμενα μετάφρασης που μέχρι τότε δεν είχα συναντήσει αλλού. Επιπρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί πως απέκτησα πλουσιότερο λεξιλόγιο μέσα από την αναζήτηση και τη μετάφραση εκφράσεων και ειδικών όρων που δεν είχα συναντήσει νωρίτερα. Η συνεχής αναζήτηση εκφράσεων και ορολογίας καθώς και η επαναλαμβανόμενη εμφάνιση ορισμένων εξ αυτών στα έγγραφα και τα κείμενα, διευκόλυναν στην εκμάθηση και την απόκτηση νέου, πιο εμπλουτισμένου λεξιλογίου.

Τα οφέλη της πρακτικής μου άσκησης, ωστόσο, δεν σταματούν ούτε περιορίζονται εκεί. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, μεγάλο μέρος της πρακτικής μου πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως λόγω της πανδημίας του Covid19 και των μέτρων καραντίνας που εφαρμόστηκαν στη Θεσσαλονίκη και σε όλη την Ελλάδα. Παρά τα όποια μειονεκτήματα, που αφορούν κυρίως την απομάκρυνση από το χώρο εργασίας, τη μοναχικότητα και την αποξένωση από το εργασιακό περιβάλλον και τους συναδέλφους, η τηλεργασία φέρει αρκετά θετικά. Για να γίνω πιο σαφής, με την εξ αποστάσεως πρακτική είχα την ευκαιρία να βιώσω και την εργασία από το σπίτι και να είμαι σε θέση πλέον να έχω εικόνα και για τα δύο είδη εργασίας. Οφείλω να ομολογήσω, πως η εξ αποστάσεως εργασία σου δίνει τη δυνατότητα να εργάζεσαι με ρυθμούς, ωράρια και χρονικά περιθώρια που θέτεις ο ίδιος

στον εαυτό σου. Όντας μέσα στο χώρο του/της, ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια έχει τη δυνατότητα οργάνωσης της ημέρας και της εργασίας του με βάση τις δικές του ανάγκες. Επιπλέον, η κατ' οίκον εργασία ενδέχεται να προσφέρει μεγαλύτερη συγκέντρωση και κατ' επέκταση καλύτερη απόδοση, καθώς ο μεταφραστής ή η μεταφράστρια βρίσκεται στον προσωπικό του/της χώρο, χωρίς να αποσπάται από εξωτερικούς παράγοντες. Παράλληλα, η δυνατότητα που δίνει η τεχνολογία και το διαδίκτυο να είναι οι μεταφραστές σε συνεχή επικοινωνία με τους συναδέλφους ή τους εργοδότες και τις εργοδότηριές τους καθιστούν την τηλεργασία εφικτή και απόλυτα λειτουργική.

Μέσω της πρακτική άσκησης, λοιπόν, ως ασκούμενη κέρδισα εμπειρίες και απέκτησα γνώσεις, δεξιότητες και εφόδια που δεν είχα πριν. Ωστόσο, στο σημείο αυτό θεωρώ σκόπιμο και αναγκαίο να αναφέρω μερικές προτάσεις που κρίνω πως θα βελτιώσουν την εμπειρία αυτή για τους μελλοντικούς ασκούμενους σε οποιοδήποτε γραφείο και αν εργαστούν. Αρχικά, θεωρώ πως είναι απαραίτητος ο έλεγχος της προόδου του ασκούμενου ή της ασκούμενης από τον εργοδότη ή ιδιοκτήτη του μεταφραστικού γραφείου καθώς και η παροχή οδηγιών όσον αφορά το κάθε μετάφρασμα. Δυστυχώς, στη δική μου περίπτωση δεν υπήρχε κάποια καθοδήγηση για την πρόδό μου ή την εξέλιξη των μεταφρασμάτων μου. Επιπλέον, δεν είχα λάβει συγκεκριμένες οδηγίες για τη μετάφραση των όσων μου ανατέθηκαν – με εξαίρεση ορισμένες απειροελάχιστες εξαιρέσεις στις οποίες οδηγίες μου δόθηκαν από τις υπαλλήλους του γραφείου – γεγονός που με έκανε πολλές φορές να αισθάνομαι ανασφαλής, μετέωρη και εκτεθειμένη. Σύμφωνα με την Christian Nord «το να μεταφράζεις χωρίς να έχεις ξεκάθαρες οδηγίες είναι σαν να κολυμπάς χωρίς να έχεις νερό» (78) Πιστεύω, λοιπόν, πως μέρος των αρμοδιοτήτων του εργοδότη θα έπρεπε να είναι η καθοδήγηση των ασκούμενων, εφόσον αναλαμβάνει να εκπαιδεύσει έναν νέο μεταφραστή ή μια νέα μεταφράστρια. Σημαντικό κρίνω επίσης το feedback για κάθε μετάφρασμα που παραδίδεται από τους ασκούμενους. Προσωπικά, είχα λάβει feedback με διορθώσεις μόνο για τα δύο πρώτα κείμενα. Παρόλο που ζήτησα για τα επόμενα ακόμα και μετά τη λήξη της πρακτικής μου, δυστυχώς δεν έλαβα ούτε διορθώσεις ούτε συμβουλές για το πώς έπρεπε να κινηθώ. Η αξία της παροχής διορθώσεων και συμβουλών είναι ανεκτίμητη καθώς ο ασκούμενος ή η ασκούμενη έχει τη δυνατότητα να εντοπίσει τα λάθη και τις αδυναμίες στα μεταφράσματα που έχει αναλάβει. Δίνοντας βάση στις διορθώσεις, δίνεται η ευκαιρία στους ασκούμενους – και μελλοντικούς μεταφραστές – να βελτιωθούν ώστε να παρουσιάζουν μεγαλύτερες επιδόσεις και να αποδίδουν καλύτερα. Αυτό είναι προς όφελος τόσο του ασκούμενου ή της ασκούμενης, διότι θα εξελιχθεί ως μεταφραστής, όσο και για το ίδιο το γραφείο που θα έχει ένα πιο αξιόλογο και ορθό αποτέλεσμα στα μεταφράσματά του.

Από τις προτάσεις μου για τη βελτίωση των φορέων της πρακτικής δεν θα μπορούσε να λείπει η ανάγκη για σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και μεταφραστικά εργαλεία. Είναι βέβαιο πως δεν μπορώ να γνωρίζω τις οικονομικές απολαβές ή ανάγκες ενός μεταφραστικού γραφείου. Πιστεύω, όμως, ότι είναι απόλυτα αναγκαίο ο εξοπλισμός να

είναι σύγχρονος, οι υπολογιστές γρήγοροι και το λογισμικό τους ενημερωμένο. Η επένδυση σε σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή είναι απαραίτητη για όλα τα γραφεία, ειδικότερα όμως για εκείνα που εκπαιδεύουν και απασχολούν ασκούμενους. Ο σύγχρονος εξοπλισμός εκπαιδεύει καλύτερα τους ασκούμενους και δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να παραδώσουν ένα άρτιο και άριστο αποτέλεσμα, σεβόμενοι τις προθεσμίες και τις ανάγκες των πελατών. Για το λόγο αυτό, η χρήση των μεταφραστικών εργαλείων, όπως το SDL Trados Studio ή το Memesource θα έπρεπε να αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι ενός γραφείου, καθώς θα διευκολύνει την εργασία, τη συνεργασία και την επικοινωνία όλων των υπαλλήλων του γραφείου. Παράλληλα, χρήσιμο θα ήταν ο ρόλος του ασκούμενου ή της ασκούμενης να μην περιορίζεται στη μετάφραση και παράδοση του μεταφράσματος, αλλά και στην εκπαίδευσή του/της πάνω στη διαχείριση μεταφραστικού έργου ως Project Manager. Έχοντας έρθει σε επαφή με το συγκεκριμένο αντικείμενο και το ρόλο του PM στις μεταπτυχιακές μου σπουδές, συνειδητοποίησα πως οι ασκούμενοι ίσως χρειάζονται και περαιτέρω εκπαίδευση πάνω στη διαχείριση μεταφραστικού έργου. Αυτό θα τους μάθει να διαχειρίζονται τα δικά τους μεταφράσματα καλύτερα και να φέρνουν εις πέρας μικρά ή μεγάλα project. Έτσι, όχι μόνο καλύπτουν τις ανάγκες ενός γραφείου αλλά αποκτούν και δεξιότητες ώστε να μπορούν να σταθούν στην αγορά εργασίας είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες είτε ως υπάλληλοι. Κάτι το οποίο επίσης έλειπε από τη δική μου πρακτική άσκηση ήταν η επιμέλεια ενός κειμένου. Παρόλα αυτά θεωρώ πως η επιμέλεια κειμένων κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης – ή τουλάχιστον η προσπάθεια επιμέλειας κάποιους κειμένου – οφείλει να αποτελεί κομμάτι της εκπαίδευσης του φοιτητή ή της φοιτήτριας, διότι έτσι δίνεται η δυνατότητα και η ευκαιρία στον ασκούμενο και την ασκούμενη να ελέγξουν τις δυνατότητες τους και να εξασκηθούν σε ένα ακόμα μέρος της μεταφραστικής διαδικασίας. Τέλος, έχοντας ολοκληρώσει τη δίμηνη πρακτική μου άσκηση, θα ήθελα να τονίσω ως πρόταση την ανάγκη μιας πρακτικής με μεγαλύτερη διάρκεια από αυτή των δύο μηνών. Πιο συγκεκριμένα, κρίνω ότι οι δύο μήνες δεν επαρκούν ώστε να γνωρίσει ο ασκούμενος ή ασκούμενη το αντικείμενο και την αγορά εργασίας. Η παράταση της πρακτικής άσκησης σε 4 ή 6 μήνες θα μπορούσε να εφοδιάσει με περισσότερες γνώσεις και εμπειρίες τους ασκούμενους, οι οποίοι θα αισθάνονταν περισσότερη σιγουριά και λιγότερη ανασφάλεια όταν αναζητήσουν εργασία στο μέλλον.

Επίλογος

Λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν περιγραφεί παραπάνω, αξίζει να τονιστεί πως η αξία της πρακτικής άσκησης για τον ασκούμενο είναι αδιαμφισβήτητη και η χρησιμότητά της είναι υψίστης σημασίας. Η πρακτική άσκηση δίνει στον ασκούμενο μεταφραστική ή στην ασκούμενη μεταφράστρια τη δυνατότητα να αποκτήσει δεξιότητες και να εντοπίσει τις αδυναμίες του ώστε να τις βελτιώσει πριν βγει στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, η εργασία στο περιβάλλον του γραφείου, η ανάγκη ανταπόκρισης στις μεταφραστικές δυσκολίες και στις προθεσμίες παράδοσης των μεταφρασμάτων, η συνύπαρξη και επικοινωνία με άλλους μεταφραστές αποτελούν βιώματα και εμπειρίες που καλλιεργούν τις δεξιότητες του μεταφραστή και της μεταφράστριας, ενισχύουν τα προσόντα τους και βελτιώνουν τις αδυναμίες τους. Έτσι, έχοντας υπάρξει ασκούμενη για δύο μήνες, διαπίστωσα τα οφέλη που μου προσέφερε η εμπειρία αυτή και κατάφερα να αισθανθώ περισσότερη σιγουριά και αυτοπεποίθηση στην προσπάθειά μου για εύρεση εργασίας και ενασχόλησης με το αντικείμενο της μετάφρασης που τόσο αγαπώ. Η περιέργεια και η ανάγκη μου να γίνω μέλος μια μεταφραστικής ομάδας στο πλαίσιο ενός γραφείου ικανοποιήθηκαν πλήρως. Παρά τις όποιες δυσκολίες αντιμετώπισα είτε λόγω της έλλειψης καθοδήγησης για το έργο μου ή των περιοριστικών μέτρων της καραντίνας που με απομάκρυναν από το περιβάλλον και το χώρο του γραφείου, τα οφέλη που κέρδισα μέσα από την τριβή μου με τα μεταφράσματα και από τις έρευνες γύρω από τα νομικά έγγραφα και οικονομικά κείμενα είναι ανεκτίμητης αξίας. Χάρη στην εμπειρία αυτή κατάφερα να ενισχύσω την αυτοπεποίθησή μου, να τονώσω την αυτοεκτίμησή μου και να αισθανθώ σιγουριά για όσα μπορώ να καταφέρω.

Ωστόσο, καλό είναι να μην ξεχνάμε και τις ανάγκες του νέου μεταφραστή ή της νέας μεταφράστριας να εργαστεί και να εκπαιδευτεί σε ένα γραφείο με σύγχρονο εξοπλισμό και υλικοτεχνική υποδομή για να έχει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τη διαδικασία της μετάφρασης στη σύγχρονη αγορά εργασίας. Το ενημερωμένο λογισμικό καθώς και η χρήση μεταφραστικών εργαλείων διευκολύνουν την εργασία του μεταφραστή και της μεταφράστριας. Δεδομένου ότι παρατηρείται μια αύξηση των μεταφραστικών αναγκών τα τελευταία χρόνια όσον αφορά τον όγκο και την πληθώρα των μεταφράσεων ή την ποικιλία χρήσεων των μεταφράσεων, οι ανάγκες για μια πιο γρήγορη αλλά ταυτόχρονα αξιόλογη και ποιοτική μετάφραση πολλαπλασιάζονται. Επομένως, η χρήση μεταφραστικών εργαλείων και της μηχανικής μετάφρασης αρχίζουν πλέον να αποτελούν μονόδρομο. Εξαιτίας αυτής της εξέλιξης, κρίνεται άκρως απαραίτητη η επαφή των ασκούμενων με αυτήν την πλευρά της μετάφρασης. Έτσι, λοιπόν, η χρήση των μεταφραστικών εργαλείων και της μηχανικής μετάφρασης θεωρούνται πλέον αυτονόητα, τίποτα όμως δεν μπορεί να

αντικαταστήσει τον ανθρώπινο παράγοντα. Ως αποτέλεσμα αυτού, η παρουσία του ανθρώπου στην επιμέλεια ενός μεταφράσματος είναι αναπόφευκτη. Γίνεται έτσι πλέον ξεκάθαρο ότι η εκπαίδευση πάνω στην επιμέλεια μεταφρασμένων κειμένων κατά της διάρκεια της πρακτικής άσκησης θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υψίστης σημασίας. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να παρέχονται διορθώσεις και καθοδήγηση για να μπορεί ο ασκούμενος και η ασκούμενη να εντοπίζει τις αδυναμίες του/της και να στοχεύει υψηλότερα αλλάζοντας και βελτιώνοντάς τις. Κλείνοντας, σε μια σύνοψη των όσων έχουν ειπωθεί ως τώρα, το σημαντικότερο που οφείλει να λάβει υπόψη ένας μελλοντικός ασκούμενος ή μια μελλοντική ασκούμενη είναι πως η τεράστια συμβολή της πρακτικής άσκησης δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, ενώ παράλληλα οι εργοδότες και υπεύθυνοι επίβλεψής των φοιτητών και των φοιτητριών έχουν χρέος να τους εκπαιδεύσουν, να τους καθοδηγήσουν, να τους συμβουλευθούν και να τους προετοιμάσουν όσο το δυνατόν καλύτερα μπορούν.

Βιβλιογραφία

Bankole, Adetola. “Dealing with Abbreviations In Translation.” *Translation Journal*.

<https://translationjournal.net/journal/38acronyms.htm>

Dancette, Jeanne. “La Complexité de La Langue Économique et Commerciale Au Québec: Problèmes de Traduction.” *Terminologie et Traduction*, Luxembourg: Commission Des Communautés Européennes, CECA-CEE-CEEA, 1992.

Elementary School Level - Mathematics Glossary. The State Education Department / University of the State of New York/Albany, 2018.

Gotti, Maurizio. *The Translation of Legal Texts: Interlinguistic and Intralinguistic Perspectives*. 2016,
https://www.esptodayjournal.org/pdf/current_issue/3.6.2016/MAURIZIO-GOTTI-full-text.pdf

House, Juliane. *Translation Quality Assessment*. Routledge, 2015.

Intermediate School Level – Mathematics Glossary. The State Education Department / University of the State of New York/Albany, 2018.

Kunilovskaya, Maria A. "Gains and Pitfalls of Sentence Splitting in Translation."

Translation Journal, vol. 17, 2013, <https://translationjournal.net/Featured-Article/gains-and-pitfalls-of-sentence-splitting-in-translation.html>

Munday, Jeremy. *Introducing Translation Studies, Theories And Applications*. 3rd ed., Routledge, 2012.

Newmark, Peter. *A Textbook of Translation*. Longman, 1987

Nord, Christiane. *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained*. St. Jerome, 1997.

Rodríguez Rodríguez, Beatriz María. *Literary Translation Quality Assessment*. Munich: LINCOM Europa, 2007. pp. 46-54.

Salamah, Dania A. *Translation of Legal Texts*.

https://fac.ksu.edu.sa/sites/default/files/translation_of_legal_texts_471.pdf.

Sharma, Vipin Kumar. *He Relevance of Addition, Omission and Deletion (AOD) in Translation*. 2015,

https://www.researchgate.net/publication/283794009_The_Relevance_of_Addition_Omission_and_Deletion_AOD_in_Translation.

Simon, Sherry. *Gender in Translation*. Routledge, 1996.

Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό Όρων Που Χρησιμοποιούνται Στη Μετρολογία. Επιστημονική Επιτροπή της Ελληνικής Ένωσης Εργαστηρίων, 2010.

Βαλεοντής, Κώστας Ε., & Παναγιώτης Κριμπάς. *Νομική Γλώσσα, Νομική Ορολογία: Θεωρία Και Πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη/Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας., 2014.

Καλογεροπούλου, Αριάδνη. *Αγγλοελληνικό Λεξικό Μαθηματικών Όρων*. Τροχαλία, 1992.

Κελάνδριας, Παναγιώτης Ι. (2016). *Λειτουργική Διδακτική της Μετάφρασης*. Αθήνα: Δίαυλος.

Κολαΐτη, Μέμα. *Αγγλοελληνικόν Λεξικόν Των Θεωρητικών Και Εφηρμοσνένων Μαθηματικών*. Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος, 1976.

Τσαγρής, Μιχαήλ. *Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό Στατιστικών Όρων*. 2008.

Παράρτημα

Τα Κείμενα-Πηγή καθώς και τα Μεταφράσματα παραθέτονται σε ξεχωριστούς φακέλους αρχείων. Τα Κείμενα-Πηγή βρίσκονται όλα μαζί σε συμπιεσμένο φάκελο, ενώ τα μεταφράσματα είναι όλα συγκεντρωμένα σε ένα αρχείο Word.